



Datum: 08.10.2026

Medij: Alo

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Naslov: BEOGRAD NA DLANU SA 150 METARA

Napomena:

Površina: 480



Strana: 12

» Prvi panoramski balon na Balkanu stiže na Adu pred Ekspo 2027.

BEOGRAD NA DLANU SA 150 METARA

Gondola će primiti 30 putnika, prvi let očekuje se za desetak dana, a atrakcija bi trebalo da ostane na istoj lokaciji narednih deset godina

PIŠE: EKIPA ALO!

Prvi let panoramskog balona na Adi Ciganliji planiran je za desetak dana, a nova atrakcija, kojom se najavljuje specijalizovana izložba Ekspo 2027, trebalo bi da bude dostupna posetiocima tokom cele godine. Balon će se podizati na visinu od 150 metara, odakle će se pružiti pogled na Beograd, Savu i zelenilo popularnog izletišta.

Valentina Jakovljević iz JP „Ada Ciganlija“ navela je da je planirano da balon ostane na toj lokaciji i nakon završetka Ekspa.

- To je trenutno privremeni objekat koji je u planu da ostane ovde narednih 10 godina, što će biti izuzetna prilika da svi posetio-



Valentina Jakovljević

Za decu do tri godine vožnja će biti besplatna, dok će ostale ulaznice koštati 1.400 i 1.800 dinara

ci mogu da dođu i da dožive Adu iz vazduha - rekla je Jakovljevićeva.

Termini letova zavisiće od vremenskih prilika, pa balon neće poletati ukoliko ne budu ispunjeni svi bezbednosni uslovi.

- Čekaće se da vremenski uslovi budu odgovarajući kako bi se

stekli uslovi za bezbedan let i to je sve isključivo u saradnji sa koordinacijom s Hidrometeorološkim zavodom - istakla je Jakovljević.

Prema najavljenom cenovniku, deca do tri godine imaju besplatan ulazak. Karta za mališane od tri do 12 godina koštaće 1.400 dinara, dok će posetioци stariji od 12 godina i odrasli plaćati 1.800 dinara.



Pauza zbog malog vranca

Od 1. novembra do 31. marta preko Ade Ciganlije preleće mali vranac. U saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode pratiće se vreme preleta, a jednodnevna pauza tokom koje balon neće leteti biće iskorišćena za edukativne radionice o ovoj zaštićenoj vrsti.

- Želeli smo da svim posetiocima omogućimo i damo priliku da Adu dožive iz jedne potpuno drugačije perspektive. Tačnije - da se popnu iznad nje, na 150 metara i da uživaju u pogledu na Beograd, na reku Savu i na Adi Ciganliju zajedno sa njenim zelenilom - navela je Jakovljevićeva.

Posebna pažnja biće posvećena zaštiti prirodnog okruženja Ade. Tokom zimskog perioda pratiće se

prelet malog vranca, zaštićene ptice selice, a u vreme kada se ptice budu nalazile iznad ovog prostora balon neće leteti.

Jakovljevićeva je navela i da se tokom Ekspa 2027. očekuje da blizu četiri miliona posetilaca obiđe Beograd i Adu Ciganliju. Tokom godine na Adi će biti održavane i brojne kulturne i sportske manifestacije, čiji će programi biti besplatni za građane.





Datum: 08.10.2026

Medij: Alo

Rubrika Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Sekretarijat za javni prevoz Grada Beograda

Napomena:

Površina: 57



Naslov: VIŠE AUTOBUSA NA GROBLJU ZA ZADUŠNICE

Strana: 12



ORGANA KOJI JE DODELIO SREDSTVA.

VIŠE AUTOBUSA KA GROBLJU ZA ZADUŠNICE

Redovi vožnje na linijama javnog gradskog prevoza koje saobraćaju ka grobljima biće pojačani u subotu, 10. oktobra, od 10 do 16 časova zbog Zadušnica, saopšteno je iz Sekretarijata za javni prevoz. U pitanju su linije 3A, 25, 26, 35, 50, 63, 65, 75, 82, 101, 202, 310, 502, 533, 612 i 708. Od 8 do 16 časova privremeno se uspostavlja i linija 75L (GO Novi Beograd – Bežanijsko groblje) sa dva vozila.





Datum: 08.10.2026
Medij: Alo
Rubrika Hronika
Autori: redakcija
Teme: Grad Beograd

Napomena:
Površina: 21



Naslov: 126

Strana: 13





Datum: 08.10.2026

Medij: Nedeljnik

Rubrika: Bez naslova

Autori: Piše Zoran Panović programski direktor Demostata

Teme: Aleksandar Šapić; Skupština grada Beograda

Napomena:

Površina: 1846



Naslov: Tri livade, nigde 'lada nema

Strana: 14,15,16,17

ANALIZA POLITIKA



Tri livade, nigde 'lada nema

Nakon pompezne najave i onog što smo čuli i videli u „Areni“, glavna vest sa naprednjačkog mitinga bila bi „Robert Fico nije došao u Arenu“. Prošla su vremena Tonija Blera, Gerharda Šredera i Dominika Stros-Kana – kad je Vučić kao bivši radikal impresionirao svojim zapadnim savetnicima. Među kojima je jedan simbolički takođe bitan – bivši šef italijanske diplomatije, danas pokojni Franko Frattini. U vreme kad je on prisustvovao skupovima SNS, osećao se još uvek drugačiji duh te partije

Na Vučićevom mitingu u beogradskoj „Areni“ pojavila se i Snežana Savić i time relativizovala to što su studenti po Srbiji u kampanji zapevali njenu poznatu pesmu „Tri poljupca hoću ja“. Simbolički zbog broja 3 koji je i mesto Studentske liste na glasačkom listiću. Ali bar u srpskom folk katalogu ima pesama sa brojem 3. Studenti mogu da zapevaju srpski tradicional koji se ne vezuje posebno ni za jednog autora ili izvođača, a to je pesma „Tri livade nigde 'lada nema“. Bila je popularna i šire, pa ju je tako adapti-

Piše Zoran Panović
programski
direktor
Demostata



rao i otpevao i Krunoslav Kićo Slabinac.

Inače, ima još jedna antologijska pesma sa brojem tri – „Tri bunara, jedna kofa služi“, koju je napisao i otpevao Radjko Stojković i čiji je poslednji stih baš poenta: „Svađaju nas, ništa im ne vredi, naša ljubav mora da pobedi“. Ima i ona koju peva Snežana Đurišić – „Mala soba

tri sa tri, a u sobi ja i ti...“, ali da ne preterujemo.

I Vučić i Dačić variraju stari uspešni slogan SPS iz 1990 – „Sa nama nema nezvesnosti“. Jedna njegova varijacija je i aktuelni slogan SPS koji se odnosi na njenog lidera i nosioca liste Ivicu Dačića – „faktor stabilnosti“. SPS je na glasačkom listiću na mestu broj 2. Što ne znači sad, kad su narodnjački hitovi u političkoj modi, da bi im hit Šekija Turkovića „čovek sa srca dva“ preveden iz ljubavne u političku metaforu bio najprikladniji za kampanju, jer Dačić je za razliku od drugih potencijalno provučićevskih lista





Datum: 08.10.2026

Medij: Nedeljnik

Rubrika: Bez naslova

Autori: Piše Zoran Panović programski direktor Demostata

Teme: Aleksandar Šapić; Skupština grada Beograda

Napomena:

Površina: 1846



Naslov: Tri livade, nigde 'lada nema

Strana: 14,15,16,17

bio kategoričan – da će SPS posle izbora biti uz SNS, a ne sa takozvanim blokade-rima. Znači da samo jedno srce kuca. Za Srbiju i koaliciju sa SNS.

Mada, hit Šekija Turkovića implicira i koalicioni potencijal koji je (i bez Branka Ružića) i dalje jak u SPS i što mora im-pionovati i Dačiću i socijalistima uprkos tome što su lojalni partner SNS. Istorij-ska inercija je bitan faktor u politici i ona naruku ide SPS. Pa i uverenju i kod opo-zicije da oni uvek imaju neke kadrove i da je s njima sve civilizovanije nego sa ovima.

U političkom nasledu Vučić je sigurno bliži Jugoslovenskoj leviци Mire Marković i Ljubiše Ristića nego Dačić. Često se naglašava radikalna komponenta Vučića, a zanemaruje njegova julovska. I ideološke posledice iskovanе bliskosti radikala i julovaca u vladi Mirka Marjanovića. Uprkos tome, Vučić je bio dovoljno pragmatičan i inkluzivan da u novi – održivi radikalni model koji predvodi uključujući ešalone dosovskih kadrova u raznim varijantama i time stabilizuje vlast, kadrovski je osnaži konver-titskim nagonom za samoodržanjem. Ono što je rizik predstojećih parlamen-tarnih izbora (postane li Vučić premi-er) jeste da učvrste stav da je period od 2000. do 2012. incident u srpskoj istori-ji. Anomalija u radikalno-komunističkom kontinuitetu od druge polovine 19. veka pa do danas.

Iako takav stav (koji zastupaju sve-sno ili nesvesno i neki neradikalni ana-litičari svojom linearnošću) zamagljuje autentičnost procesa koji su u Srbiji počeli poznih osamdesetih godina sa takozvanom antibirokratskom revoluci-jom (prvom) koju je započeo Slobodan Milošević. Nije teško naći realne ili is-konstruisane uzroke te revolucije u au-toritarnoj srpskoj istoriji ali se time za-bašuruje (i abolira) unikatnost projekta. Vučićeva antibirokratska revolucija (druga) elastičnija je, uspešnija, Vučić bolje razume globalni poredak od Mi-loševića, uz paradoksalan dodatak – da svoju spoljnu i ekonomsku politiku (ne bez uspeha) nije mogao da vodi bez te-kovina 5. oktobra. Iako taj događaj pre-zire i u govoranjima se prema njemu odnosi osvetnički, kao reakcionarni po-litičar. Čak hoće da dokaže da je bolja bila vlast koja je pokrala građanima de-viznu štednju od one koja ju je vratila.

Odavno je Vučić propustio šansu da ima realnog partnera koji zaista baštini 5. oktobar i time relaksira svoju vlast. Pri-hvataju se samo oni oportunisti koji pro-du proces dokazivanja – simbolički čin inicijacije i postanu (neo)radikali. Često onda i sebe ubeđe u logičnost njihovog preumljenja. Opet, glupo je očekivati da Rasim Ljajić na primer postane radikal, pa otuda njegov manevarski prostor iri-tira Vučića. Doduše, on priznaje da Ra-

Vučić jeste dva puta pobedio na predsedničkim izborima u prvom krugu, ali da li bi to uspeo da se oba puta Dačić kandidovao za predsednika? A nije oba puta. To je bio veliki politički gest, i otuda nije korektno insinuirati i dalje sa famoznom 2008. godinom

U političkom nasledu Vučić je sigurno bliži Jugoslovenskoj leviци Mire Marković i Ljubiše Ristića nego Dačić. Često se naglašava radikalna komponenta Vučića, a zanemaruje njegova julovska. I ideološke posledice iskovanе u bliskosti radikala i julovaca u vladi Mirka Marjanovića

simova izjava da od njegove liste može da zavisi većina (da budu tas na vagi) je-ste legitimna, ali istovremeno vođa poja-šnjava svojim lojalistima da će se oni (svi koji nisu to) ako treba ujediniti protiv njih. I poenta nije Rasim već Dačić i SPS. Ko misli da je Vučić konačno zaboravio „Kalemegdansku terasu“ vara se. Podse-tio je pre neki dan on svoje pristalice da smo to već iskusili 2008. godine – to uje-dinjenje „svih“ protiv njega.

O čemu se radi, da podsetimo i mi. U poznatom restoranu „Kalemegdanska terasa“ krajem maja 2008. svečano je potpisan koalicioni sporazum o formi-ranju vlasti u Beogradu između radikala, DSS (stare) i SPS kojim je bilo predvide-no da Vučić bude gradonačelnik Beogra-da. Ipak, SPS je presaldumila, napravila dogovor sa DS i gradonačelnik je postao Dragan Dilas. Ali 2012. (što je bitnije od 2008), bez SPS naprednjaci ne bi ima-li vladu. Uprkos porazu Tadića od Niko-

lića na predsedničkim izborima, DS je i dalje mogla da ima vladu, ali da je po-nudila Dačiću premijersko mesto. Ume-sto toga Tadić je, iako poražen, pokazi-vao premijerske ambicije. To je iritiralo s pravom SPS. Naprednjaci su dali Dačiću da bude premijer. Ostaće u analima da je na Vidovdan 2012, kad je Dačić dobio mandat, na prestoničkom Ušću nastu-pao veliki Ozi Ozborn iz Black Sabbatha.

Vučić jeste dva puta pobedio na pred-sedničkim izborima u prvom krugu, ali da li bi to uspeo da se oba puta Dačić kandidovao za predsednika? A nije oba puta. To je bio veliki politički gest, i otu-da nije korektno insinuirati i dalje sa fa-moznom 2008. godinom.

Sve ispod 50 odsto pobeđe za Vučića nije uspeh. Hoće pola miliona više od Studentske liste. Rekao je u „Areni“. Bez izborne patologije to bi bio skok Serge-ja Bupke. Tako postavljena letvica mo-biliše svoje, ali i neurotizuje politički prostor i atmosferu u Srbiji. Jer jedno-stavno, uz sve državne i paradržavne re-surse, pa i svoju popularnost, Vučić te-ško da ima podršku (u Srbiji) dovoljnu za takav rezultat u regularnim uslovi-ma. Bar tako pokazuju istraživanja jav-nog mnjenja. Ili će se ipak do „kvalifi-kovane“ većine doći uz pomoć drugih lista? Kojih? Jer ako Vučić toliko pla-nira za sebe, teško da može namikari-ti i drugima.

Nakon pompezne najave i onog što smo čuli i videli u „Areni“ glavna vest sa naprednjakog mitinga bila bi „Robert Fico nije došao u Arenu“ (uz obrazlo-ženje i logične spekulacije koje ga pra-te). Ili je glavna vest možda – „Aca Lukas nakon pojavljivanja u beogradskoj Areni spektakularnim koncertom razvalio dupke punu zagrebačku“.

Sećam se jednom kad je Željko Be-bek pravo sa svog beogradskog koncer-ta otišao da podrži Tomislava Karamar-ka (HDZ) valjda.

Ne treba robovati analogijama, ni oko događaja koji su prethodili 5. oktobru, što ne znači da nema sličnosti. U tada-šnjem nezavršenom „Limesu“ (današnja beogradska „Arena“), Milošević je odr-žao predizborni miting 2000. Iako je i tada (kao i sada) bilo oko 25.000 prisut-nih, režimski mediji su onda javili da ih je bilo 40.000, a sad kao 70.000. Vučić u današnjoj Evropi ne bode oči baš kao Mi-lošević u onoj. Robert Fico i Vučić jesu





Datum: 08.10.2026

Medij: Nedeljnik

Rubrika: Bez naslova

Autori: Piše Zoran Panović programski direktor Demostata

Teme: Aleksandar Šapić; Skupština grada Beograda

Napomena:

Površina: 1846



Naslov: Tri livade, nigde 'lada nema

Strana: 14,15,16,17

N | ANALIZA POLITIKA

egzemplarni evropski lideri po tome što su se pojavili kod Putina na paradi u Moskvi, ali u širem talasu takozvanog desnog suverenizma nisu. Više su u svoje vreme štrčali iz Srbije Milošević i iz Slovačke Mečijar. Imali su sličan politički bekgraund – ponikli iz komunizma, bili su autoritarni nacionalni populisti i zemlje su im bile pod različitim intenzitetima međunarodne izolacije.

Ipak, Mečijar je sa Vaclavom Klausom, liderom Češke, uspeo ono što Milošević nije sa Tudmanom – miran razlaz države. Nakon Mečijara Slovačka je brzo postala „tigar pod Tatrma“, članica EU, što Vučićev „tigar“ nije uspeo ni posle 14 godina vlasti.

Prošla su vremena Tonija Blera, Gerharda Šredera i Dominika Stros-Kana – kad je Vučić kao bivši radikal impresionirao svojim zapadnim savetnicima. Među kojima je jedan simbolički takođe bitan – bivši šef italijanske diplomatije, danas pokojni Franko Fratini. U vreme kad je on prisustvovao skupovima SNS, osećao se još uvek drugačiji duh te partije, koji se sad retroaktivno i netačno proglašava da je od 2012. bio samo radikalni.

Hajmo zato začas na petu godišnjicu od osnivanja SNS – 21. oktobar 2013. Proslava i veliki skup takode su bili u „Areni“. I onda se preuveličavalo, ali ne ovoliko. Kako je tada bio naveo Bratislav Gašić, potpredsednik SNS, u tada „Kombank Areni“ nalazi se preko 30.000 ljudi, dok je ispred ostalo još oko 15.000 ljudi. Znači skupa bar 25.000 manje nego pre neki dan. Tu su bili i porodica Đoković i Dule Vujošević, između ostalih. I Vučić je bio ponosan na to i dodao – „Mi nikoga ne vredamo, samo želimo Srbiju bez velikih političkih razlika i da je delimo po tome ko više može da uradi za našu zemlju, a ne ko je na čijoj strani“. Proslavi je prisustvovao, kao i još nekim, i Franko Fratini. Tada se osećao evroatlantskim SNS. Fratini je to uvek naglašavao. Jesu bili tada u „Areni“ i predstavnici Putinove Jedinствене Rusije ali to je vreme pre rata u Ukrajini. Bio je i generalni sekretar Evropske narodne partije Antonio Lopez i direktor Fondacije Konrad Adenauer Henri Bone.

Ako su oslabile neke naprednjačke evropske akvizicije, ne znači da na težini ne mogu dobiti neke stare radikalne. Kao istorijski propali pokušaj pokazala

se saradnja radikala sa Sadamom Huseinom, pa i naprednjačko simpatisanje još jednog baasističkog, proputinovskog režima – Asada u Siriji. Vučić jeste Makronov proteže, ali i da dođe na vlast Marin Le Pen, može se ostvariti ono što je Šešeljk rekao aprila 2017: „Ukoliko u Francuskoj na predsedničkim izborima pobeđi lider Nacionalnog fronta Marin Le Pen, to će biti kraj Evropske unije kakvu danas svi poznajemo.“ Ako to nije bilo na izborima 2017, možda će biti deset godina kasnije. Inače, njen tata – Žan-Mari Le Pen je u januaru 1997. godine boravio u poseti Beogradu, gde se sastao sa Šešeljom, pružajući mu podršku i javno nastupajući pred pristalicama. Odnosi njih dvojice bili su prisni i ne jednokratni.

Nije nemoguća apsurdna situacija da je Vučić avangarda i preteča onima koji će u nekim od najbitnijih zemalja Evrope sutra na izborima da počiste upravo Vučićeve pokrovitelje.

Poenta nije Rasim već Dačić i SPS. Ko misli da je Vučić konačno zaboravio „Kalemegdansku terasu“ vara se. Podsetio je pre neki dan on svoje pristalice da smo to već iskusili 2008. godine – to ujedinjenje „svih“ protiv njega

Jednom sam pitao Aleksandra Tijanića dok je ovaj bio generalni direktor RTS, zašto emituje „Sopranose“ u gotovo noćnom terminu a ko zna koju reprizu „Bolja života“ u udarnom – posle Drugog dnevnika. Iz dva razloga, rekao je: Prvi je da sa „Sopranosima“ ma koliko bili dobri ne mogu u tom terminu da budem gledaniji od „Pinka“, a sa „Boljim životom“ mogu, i pod dva – stižu nove generacije koje to treba da vide. Drugi razlog je bio ciničan naravno, ali danas i ne bi bio baš, jer mi je bilo interesantno da u kreativnoj radionici sa nekim mladim ljudima analiziram kako oni ne vide samo Bobu i Violetu, već Dragana Bjelogrića i Lidiju Vukičević gledaju kroz danas suprotstavljene političke opcije. U tom pravcu ide i percepcija Snežane Savić koja se takode pojavljuje u kulturnoj seriji. Mladim ljudima već nije bila najjasnija dilema ko se kako opredelio prema Osmoj sednici – ja pretpostavljam da je Giga Moravac podržao Miloševića,

a Jataganac Stambolića. Ili grešim? Ili je samo bitno koga je podržao Rapačić koji je verovatno imao napisana dva govora. To su ipak spekulacije nalik onima kako bi se Prle i Tihi odredili prema Rezoluciji Informbiroa.

Na mitingu SNS u „Areni“ dominirale su bele majice. Kao Vučićeva „torcida“. Iako se tako velika stranka pomalo krije iza Srbije. SNS nije uskladila svoje boje sa svojim sastavom u crno-žute. Koaliciona nijansa je uvek crvena – od julske Vulinove do espeesovske Dačićeve. Kao nosilac liste „Srbija pobeđuje“ Vučić je u „Areni“ najavio da će, ukoliko dobiju poverenje građana, Srbija umesto 31 imati 12 ministara i njega kao predsednika Vlade, a da će ona biti „vlada na točkovima“. Ta vlada bi onda više ličila na neki „štab“ ili možda upravni odbor. Nastavnici, izgleda, više neće moći da „indoktrinišu“ decu mimo zvanične indoktrinacije od strane države, pa do smanjenja broja ministarstva može da se dođe i spajanjem resora prosvete, kulture, medija, informisanja i brige za Srbe van Srbije. I najvažnije, Vučić smatra da lista „Ujedinjena Srbija“, neće pobediti samo „ako neke službe ne izvedu ne znam šta“. Možda baš one koje su postavile eksploziv na ključni gasovod u blizini Kanjiže i sela Velebi pred mađarske izbore aprila ove godine. Srpske vlasti su saopštile da su taj napad bile osujetile.

Ima donedavni predsednik Srbije velikog talenat da se ponaša kao borbeni opozicionar sa svim državnim i paradržavnim resursima na raspolaganju. Sad najavljuje iz „Arene“ reformu države u pet tačaka. Kao da već 14 godina nije „reformisao“ Srbiju.

U zamenu teza i zataškavanju Šapićevog nasrtaja na ženu, Vučić tvrdi iz „Arene“ da njegovi protivnici „počinju da pribegavaju nasilju i nekako uvek imaju pik na žene...“. Novi su akteri. Prošla su vremena kad su hrabre Vesićeve kolegice iz Gradske skupštine Beograda oterale „ljotićeveca“ Boška Obradovića.

Istekao je rok za podnošenje Republičkoj izbornoj komisiji lista za izbore 25. oktobra. Interesantno je da nema fantomskih studentskih lista kako su pobunjeni studenti i opozicija očekivali. Iako se vlast sekira da Studentska lista uništava partijsku opoziciju u Srbiji, zborovi građana su faktički opštinski od-





Datum: 08.10.2026

Medij: Nedeljnik

Rubrika: Bez naslova

Autori: Piše Zoran Panović programski direktor Demostata

Teme: Aleksandar Šapić; Skupština grada Beograda

Napomena:

Površina: 1846



Naslov: Tri livade, nigde 'lada nema

Strana: 14,15,16,17

bori studenata, pa otuda se stvari mogu gledati i kao stvaranje zasada neformalne velike narodno-demokratske partije. Dugo je opstajala teza nivelacije – da je profesor Milo Lompar desni „ekstrem“, a profesor Jovo Bakić „levi“. A da je rektor Vladan Đokić „centar“. Što i jeste. Na kraju je Lompar ostao desno, ali su Đokića od centra pomerili nalevo. Pa je on vetiran kao i Lompar. Da li će Lompar i Đokić biti kandidati na predsedničkim izborima? Obadvojica, ili će imati predizbore. I šta će uopšte od ovoga biti važno nakon 25. oktobra?

Hrvatski premijer Andrej Plenković ume da pošalje Vučiću loptu na volej. I ovaj to ume da iskoristi. Što ne znači da će Plenković baš toliko pomoći Vučiću da direktno podrži Studentsku listu kao demokratsku snagu.

Nedefinisana pozicija gradonačelnika Beograda Aleksandra Šapića u sistemu naprednjačkih odnosa moći, zamagljuje razloge što ga je Vučić uopšte primio u SNS. To je bilo „tri u jedan“. Integra-

Ima donedavni predsednik Srbije veliki talenat da se ponaša kao borbeni opozicionar sa svim državnim i paradržavnim resursima na raspolaganju. Sad najavljuje iz „Arene“ reformu države u pet tačaka. Kao da već 14 godina nije „reformisao“ Srbiju

cijom SPAS-a u SNS Vučić je sprečio da Šapić bude jezičak na vagi u korist opozicije u nekakvom raspletu beogradskih izbora. Pod dva, sa Šapićem je stopovao Gorana Vesića u Beogradu stvarajući njihovo „žuto“ rivalstvo. I sa Šapićem je, pod tri, neutralizovao kadrovsku mrežu koju je ispleo Nebojša Stefanović. Šapić nije odoleo da bude gradonačelnik, a Vučić je verovatno radikalno uživao u glodenju bitnog Đinđićevog i bitnog Đilasovog saradnika. I sad kad režim insistira napadno na TV debatama protivnika, to ne znači da su takve debate

zanimljivije od onih između pripadnika iste stranke ili opcije. Od mnogih režimsko-opozicionih rešenja za debatu, svojevremeno bi sigurno bila interesantnija ona Šapića i Vesića, kao što je nekada bila medijski najinteresantnija ona Mladana Dinkića i Božidara Đelića iako su bili deo iste vlasti.

Inače, sam SPAS integracijom nije doneo neke mnogo bitne glasove Vučiću, a i bilo je nerearno očekivati da su neki poslanici SPAS-a, na primer Marina Raguš ili Ratko Dmitrović, zaista bili lojalni Šapiću više nego Vučiću.

Ana Brnabić je valjda sad i vrhovni komandant Vojske po dužnosti v. d. predsednika države. Da su ovi akteri na sceni, a da je ona Jugoslavija u terminalnoj fazi, moguće da bi Vučić poslao Anu Brnabić u Predsedništvo SFRJ. Da bude njegov Borisav Jović. Što faktički znači da bi ona sad naredila da tenkovi izađu na ulice ako bude ugrožen ustavni poredak Srbije, kao što je to Jović uradio onog 9. marta. **N**





Datum: 08.10.2026

Medij: NIN

Rubrika: Politika

Autori: redakcija

Teme: Grad Beograd

Naslov: Politika od 20 sekundi

Napomena:

Površina: 1549



Strana: 11,12,13

ПОЛИТИКА

ГЕНЕРАЦИЈА ЗЕД У ИЗБОРНОЈ КАМПАЊИ

Политика од 20 секунди

Генерација зед прати политику, протестује, излази на изборе и тражи демократију, али политичарима не даје поверење унапред. У години у којој су студенти од блокада стигли до изборне листе, а парламентарни избори заказани за 25. октобар, једно је извесно: **млади нису политички монолитни**

Има један спорт у Србији који не захтева ништа, ни чланску карту, ни бирачко место, ни излазак на улицу, а то је фантазирање о томе шта „млади данас мисле“. Млади су, наводно, апатични. Онда одједном нису, него су револуционарни. Онда су сви за власт. Или су сви против власти. Онда су левичари, па су десничари, па европејци, па русофили. Ако се у међувремену појави ТикТок клип од 17 секунди, могуће је да су постали нешто сасвим десето, чега нема на горе наведеном списку.

Стварни подаци, међутим, немају благе везе са тим генерализацијама. Према свему што је овде у последње време социолошки мерено формирана је и радна хипотеза овог текста: Млади јесу заинтересовани за политику, део њих је спреман да протестује, потписује петиције и излази на изборе, истовремено, имају осећај да на доношење одлука не могу да утичу.

Студентски покрет, који је током две године протеста инсистирао на томе да није политичка организација у класичном смислу, ушао је у изборну арену. Одлична прилика да видимо какву политику млади желе.

Од апатије до 4/5

Позивајући се на последње годишње истраживање Кровне организације младих Србије (КОМС), Милица Борјанић за НИН каже да је просечна заинтересованост младих за политичка дешавања 4,18 на скали од један до пет, док око 70 одсто активно прати политичка дешавања. Истовремено, 85 одсто испитаника сматра да нема утицај на политичке процесе и одлуке.

„Проблем младих данас није незаинтересованост за политику, него неповерење у начин на који политика функционише“, каже Борјанић из КОМС-а:

Међутим, постоји још једно истраживање које даје знатно другачију слику. Рад објављен у часопису „Становништво“ крајем 2025. године анализира податке једанаестог круга Европског друштвеног истраживања (ЕСС), прикупљених у Србији током 2023. и 2024. Истраживање је обухватало 244 испитаника узраста од 18 до 29 година.

Према тим подацима, чак 84 одсто младих није уопште заинтересовано за политику, док је свега 3,3 одсто изразило веома висок ниво политичког интересовања. У истраживању је за-

кључено и да је политичка партиципација већине младих ниска, посебно када се из ње искључи излазак на изборе.

Површном уму могло би се учинити да у Србији међу младом популацијом опстаје шизофрени нонсенс процентуално једнаког присуства и заинтересованих и незаинтересованих за политику. Или је једно од два истраживања погрешно? Међутим, ништа од тога не мора да значи.

Почнимо од цене квадрата

Пре свега, та два истраживања не мере исту ствар, нису рађена у истом периоду и не користе иста питања ни исти методолошки оквир. КОМС-ово истраживање мери актуелну заинтересованост и партиципацију у политички изузетно интензивном периоду, док ЕСС мери општији однос према политици.

Још једна можда најважнија разлика произилази из самог разумевања појма политике.

Емпиријом стечено знање аутора овог текста са сигурношћу потврђује да млад човек у Србији може да гледа политичке садржаје на ТикТоку, потпише петицију, изађе на улицу, гласа и да после свега тога на питање „колико те занима политика?“ одговори: „Не занима ме уопште.“

Млада особа заправо жели да каже да је не занима политика као партијска дисциплина, али је веома интересује зашто је стан прескуп, зашто му плата није довољно висока, да ли ће моћи да се запосли, да ли службе функционишу и ко одговара када не функционишу.

И наравно, жели да му држава као систем „ферцера као сингерица“. Како ћемо до тога да дођемо? Питање претешко и за искусне политичке играче. Према речима Милице Борјанић, међу највећим проблемима које



**У извештају за 2025.
КОМС наводи да млади
доминантно виде
демократију као најбољи
облик владавине. То је
занимљива промена ако се
има у виду да је подршка
идеји снажног лидера
годинама била релативно
јака**

(Милица Борјанић)





ПОЛИТИКА

млади препознају данас су високи трошкови живота, корупција, недостатак правде и демократије, али и осамостаљивање и становање. Готово половина младих очекује да ће до прве некретнине доћи између 35. и 45. године.

То значи да се политичка питања све мање доживљавају као апстрактна расправа о институцијама, уставу или изборном систему, а све више као питања свакодневног живота.

Стан је политика. Плата је политика. Цена хране и горива је политика.

„За њих питање животног стандарда није потпуно одвојено од питања корупције, нити је могућност да остану и граде живот у Србији одвојена од поверења у институције“, каже Борјанић.

Добар животни стандард није захтев који је упућен само левима или само десницама, либералима или конзервативцима него свима и зато га је тешко сместити на једну изборну листу.

Демократија да, „јак вођа“ не баш

У извештају за 2025. КОМС наводи да млади доминантно виде демократију као најбољи облик владавине. То је занимљива промена ако се има у виду да је подршка идеји снажног лидера годинама била релативно јака.

Истовремено, истраживање ЕСС-а показује ниске нивое поверења у политичке институције, али је, занимљиво, полиција представљена као изузетак са најнеутралнијом оценом.

Могуће је дакле веровати да је демократски систем бољи од ауторитарног, а истовремено сматрати да конкретне институције у тој демократији не раде довољно добро.

На сличан однос према демократији упућује и регионално истраживање „Democracy Pulse“, које је између маја и јуна 2025. обухватило више од 6.000 припадника генерације зед, узраста од 16 до 28 година, у шест земаља Западног Балкана, укључујући Србију.

Истраживање је показало да генерација зед поверење не даје аутоматски. У том смислу, можда је адекватнија реч условљавање него апатија кад говоримо о расположењу младих.

Још једна заблуда настала у актуелном политичком тренутку јесте да су сви студенти и сви млади стали иза једне политичке опције. Социолог Бојан Панаотовић у разговору за НИН одбацује такву представу.

„У активним блокадама факултета учествовало је око седам одсто студената, док остали нису, иако су можда емотивно подржавали идеје блокада. Међу младима постоји читав спектар политичких позиција: од незаинтересованих, преко грађански оријентисаних до монархиста, преко присталица власти до мањинских гласача. Не мали број је оних који једноставно не препознају адекватну политичку понуду“, објашњава Панаотовић.

Према његовим речима, важно је правити разлику између учешћа у студентским блокадама и учешћа у протестима уопште.

КОМС-ов податак да је око 70 одсто младих учествовало у протестима односи се на шири облик грађанског ангажмана. Податак од седам одсто односи се на активно учешће у факултетским блокадама.

Зато ни та два броја нису међусобно супротстављена него само говоре да млади нису једнолична маса бирача. Протест може бити заједнички, а политичка уверења могу бити различита.

Начин на који се млади информичу додатно компликује причу. Бојан Панаотовић упозорава да је генерација зед „дигитална генерација одгојена на алгоритмима“, али одбија да све младе стави у исту категорију.

„Постоје они који читају књиге, прате озбиљна предавања и дубље

анализирају историјске и друштвене теме. Али постоји и велики број младих који политичке информације добијају преко портала, Икса, ТикТока и Јутјуб канала“.

Проблем, према његовом тумачењу, настаје када се озбиљно политичко питање сведе на неколико секунди. „Скраћивање пажње на свега двадесетак секунди представља опасност за политичку културу једног друштва“.

Друштвене мреже нису само машина за скраћивање пажње. Оне су постале и инфраструктура политичке мобилизације.

Од публике до актера

То се посебно видело током студентских протеста када је драматично скочио значај алтернативних и дигиталних комуникационих канала у условима ограниченог плурализма традиционалних медија.

Дакле, исти телефон може да произведе политичку површност и политичку мобилизацију. Може да шири дезинформацију, али и информацију коју традиционални медији нису објавили. Може да направи од политичке расправе двадесет секунди беса, али и да омогући организовање протеста кроз неколико сати.

Зато проблем није само у технологији. Трик је у томе шта млади раде са информацијом коју добију.

КОМС-ов мониторинг предизборне кампање у тренутку када је рађен овај текст показао је да су се младима најинтензивније обраћале листе „Александар Вучић – Уједињена Србија“ и „Студентска листа – Студенти побеђују“.

Младима није довољно рећи: „Ви сте будућност.“ То су слушали милион пута. Сада питају: „Добро. А шта ћемо са садашњошћу?“

На то питање, очекивало се да у овој предизборној кампањи сами себи одговоре, да сачине визију своје будућности, план и програм корака и да то понуде свим грађанима на гласање. Објављен је сликовит скуп идеја на Инстаграму које симпатизери читају као програм, а противници као списак лепих жеља.

Важно је и оно што се често заборава када се говори о младима: Нису сви млади студенти. Студент је само једна категорија младе популације. Ту су запослени млади, незапослени, средњошколци, млади који су отишли у иностранство, они који раде у породичним фирмама, они



”
**У активним блокадама
факултета учествовало
је око седам одсто
студената, док остали нису,
иако су можда емотивно
подржавали идеје блокада
(Бојан Панаотовић)**





Datum: 08.10.2026
Medij: NIN
Rubrika: Politika
Autori: redakcija
Teme: Grad Beograd

Napomena:
Površina: 1549



Naslov: Politika od 20 sekundi

Strana: 11,12,13



МИТАР МИТРОВИЋ

Истраживање ЕСС-а показује да је међу младима образовање значајан фактор политичког интересовања, док социодемографске разлике немају посебан ефекат

Генерација изван клишеа

Насумична анкета коју је НИН спровео међу младима старости између 19 и 26 година открива сложу динамичку младалачких идеала и очекивања. Трећина је штуро одговорила на питања о кључним прекретницама попут бомбардовања СРЈ 1999. и петооктобарским променама 2000. Политику посматрају као инструмент за уређење свакодневног живота. Ево три одговора која издвајамо као типична.

НИКОЛА (24): „ПОЛИТИКА СРЕДСТВО ЗА ДОБАР ЖИВОТ“

О политици: Политика није нешто чиме треба да се баве само странке,

она би требало да буде средство којим се уређује живот и друштво. Моја заинтересованост је умерена и више сам емотивно укључен него што сам информисан и активан.

О прошлости: О догађајима као што су бомбардовање 1999. и 5. октобар знам врло мало, а не волим да тврдим нешто о чему немам довољно знања.

О национализму: За мене је то везивање дела идентитета за државу или националну припадност. Не мора увек бити везано само за државне границе.

МИНА (22): „ЧОВЕК НИЈЕ БРОЈ“

О политици: Политика је јавна делатност која подразумева одговорно вођење државе. Испратим оно што сматрам важним, али нисам превише упућена.

О прошлости: Сматрам те догађаје важним делом новије историје. Разговор о грешкама из прошлости је кључан.

О национализму: Здрав национализам подразумева љубав према свом народу без мржње према другима.

БОЈАН (20): „ДРУШТВО БЕЗ МИТА И КОРУПЦИЈЕ“

О политици: Не занима ме посебно, али јасно видим шта ми се у друштву не свиђа.

О прошлости: Не знам много о 1999. и 2000. години, нити сматрам да су ти догађаји пресудни за нашу будућност.

О национализму: Осећај припадности нацији који се, нажалост, често злоупотребљава за ширење мржње и сукобе.

који живе са родитељима, они који већ имају стан, они који га никада неће имати. Постоје млади у Београду и Новом Саду и млади у малим општинама. Постоје они којима је јавни превоз политичко питање и они којима је највећи проблем како да купе нова кола.

Бојан Панаотовић упозорава да се политички ставови младих значајно разликују према регионима, од Београда, Новог Сада и Ниша до мањих општина и Косова и Метохије.

„Зато је свака реченица која почиње са млади Србије мисле... већ сумњива. Много је прецизније рећи: један део младих мисли једно, други друго, а велики број није сигуран да међу постојећим опцијама постоји

она која их представља“, каже Панаотовић.

И можда је управо то највећа разлика између политичке стварности младих и начина на који их старији често замишљају.

Конкретни и нестрпљиви

Старији политички свет навикао је на јасне поделе. Леви и десни. Власт и опозиција. За и против. Европа или Русија. Партија А или партија Б. Код младих су те линије много мање уредне. Истраживање ЕСС-а показује да је међу младима образовање значајан фактор политичког интересовања, док социодемографске разлике немају посебан ефекат. Није више довољно знати колико неко има годи-

на, него је важно и какво образовање има, где живи, какво је његово искуство са институцијама и какав политички садржај прати.

Генерација зед у Србији није генерација без политичког става. То је генерација са много политичких ставова – и релативно мало поверења да ће их неко други заступати боље него они сами себе. И сада су се коначно изборили за ту шансу.

Шта ће урадити на изборима, остаје питање за 25. октобар. До тада свака фраза која почиње са „млади ће сигурно гласати за...“ представља пуко гатање, а за то вам осим турске кафе и пасуља не треба памет.

Оливера Миливојевић
Александра Ранковић





ЕКОНОМИЈА

ИНТЕРВЈУ: ЈОРГОВАНКА ТАБАКОВИЋ, ГУВЕРНЕР НБС

Наш привредни раст је један од најбољих у Европи

Мој утицај се огледа у одлуци – да се нећу лажно представљати као гувернер, а препустити да се одлуке о монетарној политици, курсу и управљању девизним резервама доносе на неком другом месту. Исто важи и за ИТ, безбедност платних система и инфраструктуру НБС

Једино је Ђорђе Вајферт дуже био на функцији гувернера Народне банке Србије од Јоргованке Табаковић. Изабрана је 2012. године, када је њена Српска напредна странка дошла на власт. Месечник „The Banker“, који ове године слави 100 година постојања, изабрао је у 2020. за најбољег европског и светског гувернера.

Током њеног мандата, НБС је успела да стабилизује курс динара, да инфлацију спусти на прихватљив ниво, девизне резерве су највеће у историји Србије. Гувернерка је у интервјуу НИН-у одговарала на питања о монетарној политици, расту привреде, курсу динара, инфлацији, незапослености...

■ *Како оцењујете рад НБС у претходном периоду? Главни проблем је било враћање инфлације у предвиђени оквир, она сада износи 2,2 одсто. Да ли сте задовољни? Критичари често истичу да је Србији требало знатно више времена да обузда скок цена него западним земљама...*

Никада нећу моћи да прихватим да се стабилност коју смо успели да обезбедимо и у најтежим глобалним околностима подразумева. Критичари које помињете можда ће рећи – и они претходни су имали околности... Чак и да је тако, постоји нешто што нас суштински разликује – а то су постигнути резултати: постигнута и очувана стабилност, поверење у систем. И то је оно што ме чини задовољном. У условима интензивирањих глобалних трошковних притисака доносили смо одлуке које су обезбедиле силазну путању инфлације, а нису успориле привредни раст. Од априла 2023. инфлација се налазила на опадајућој путањи, у границе циља од 3 плус-минус 1,5 одсто вратила се у мају 2024. и од тада се готово све време налази у тим

границама. И током периода најјачих притисака, понављао глобалних, чинили смо све да ограничимо пренос виших цена хране и енергената на остале цене, и да очувамо усидрена инфлациона очекивања. Да смо били успешни у томе, показује чињеница да су се инфлациона очекивања за годину и две године унапред вратила у границе циља и пре повратка инфлације у те границе, још крајем 2023. и почетком 2024. године, а да су се очекивања за три године унапред све време кретала у границама циља. То указује на очувано поверење у одлучност и способност НБС да обезбеди стабилност цена, које смо и оправдали.

Молим вас да не заборавимо да је у Србији незапосленост тренутно на најнижем нивоу, и да ми сада више имамо проблем са недостатком радне снаге у појединим областима

■ *Како оцењујете економску политику Владе у протеклом периоду? Како и да ли велика државна улагања у инфраструктурне пројекте утичу на напоре НБС да сузбије инфлацију?*

Управо је пуна координација мера економске политике Владе и НБС омогућила да негативне ефекте економских изазова на глобалном нивоу сведемо на најмању могућу меру. Поред тога што смо очували снажан привредни раст – један од најбољих резултата у Европи када је у питању кумулативни раст БДП-а, успели смо да побољшамо и животни стандард грађана кроз раст плата и пензија. Ви-

шеструко смо повећали девизне резерве и ојачали њихову структуру и оне се налазе знатно изнад свих критеријума. Влада је одговорном фискалном политиком повећала и унутрашње резерве и обезбедила и очувала опадајућу путању јавног дуга. Велика државна капитална улагања су најпродуктивнија категорија расхода у буџету која доприноси привредном расту, повећавају производни потенцијал и немају значајан утицај на инфлацију.

■ *Да ли је у периоду подизања каматних стопа било сугестија из Владе да НБС успори са тим мерама како држави не би поскупело финансирање планираних пројеката?*

Није било таквих сугестија нити наша сарадња са Владом функционисала на тим принципима. Поред наших основних циљева – очувања ценовне и финансијске стабилности, не мање важан циљ је подршка економској политици Владе. То значи да у нашим анализама увек имамо у виду ефекте монетарне политике на услове финансирања привреде и државе, али они нису били разлог за одлагање или успоравање мера које су биле потребне за очување ценовне стабилности.

■ *Какав ће бити маневарски простор централне банке у наредне две године? Другим речима, какав утицај на одлуке НБС очекујете услед тренутног глобалног тренда повећања каматних стопа у Европи и САД?*

Своје одлуке не везујемо за одлуке главних централних банака по аутоматизму, већ смо одмереним приступом створили простор да наше реакције на измене монетарног кретања буду постепене и прилагођене домаћој економији. Креирали смо децембра 2012. године флексибилан монетарни оквир у оквиру којег можемо да реагујемо брзо





Datum: 08.10.2026

Medij: NIN

Rubrika: Ekonomija

Autori: Gojko Vlaović

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 2016



Naslov: Naš privredni rast je jedan od najboljih u Evropi

Strana: 22,23,24,25



и ефикасно, и монетарне инструменте којима можемо да утичемо на услове ликвидности и висину каматних стопа. Геополитика је последњих година постала кључни фактор неизвесности. У таквим околностима, примењујемо посебно опрезан и постепен приступ у прилагођавању монетарних услова и то како у периодима релаксације, тако и у периодима затезања монетарне политике.

■ На који начин Народна банка Србије планира мере и политику у периоду након завршетка изложбе Експо? Шта ће бити кључни приоритети када се оконча та манифестација и наступи природно успоравање привредних активности?

Наши приоритети ће и након завршетка изложбе Експо бити очување средњорочне ценовне и финансијске стабилности. То је најбољи начин да централна банка допринесе одрживом привредном расту. При томе је релативна стабилност курса важно сидро те стабилности јер доприноси истовременом постизању оба циља. Тако ћемо наставити да подржавамо економску политику Владе, повољне услове финансирања и животни стандард грађана.

■ Курс динара је стабилан више од једне деценије. Колико је по вашем мишљењу стабилан курс домаће валуте битан за државу у транзицији?

Висока инфлација, скупљи производи, веће рате кредита, више проблематичних кредита, грађани који ујутру прво погледају курсну листу, па временску прогнозу... то није сценарио који морамо да измаштамо, већ реалност коју смо због погрешне политике претходне власти и нестабилног курса живели до половине 2012. године. Тек стабилизацијом домаће валуте створили смо услове да се смире инфлаторни притисци, спусте каматне стопе, домаћи банкарски сектор ослободи беспотребног терета, створе услови за успешну фискалну консолидацију и економија „продише“ и почне да расте и развија се. То је резултирало и приливом капитала у земљу, подизањем рејтинга до инвестиционог ранга и подизањем стандарда грађана и услова за пословање у земљи.

■ Откуд прича да курс динара није реалан? Поједини економисти тврде да је динар прецењен и да би евро морао да кошта око 150 динара?

Имајући у виду да од 2017. године на нашем тржишту преовладавају притисци ка јачању домаће валуте,





Datum: 08.10.2026

Medij: NIN

Rubrika: Ekonomija

Autori: Gojko Vlaović

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 2016



Naslov: Naš privredni rast je jedan od najboljih u Evropi

Strana: 22,23,24,25

ЕКОНОМИЈА

слободно могу да кажем да су то нагађања која нису утемељена на озбиљним анализама. Ако је у том периоду НБС нето купила 11 милијарди евра да не би дозволила да динар превише ојача, одакле потичу тврдње да је динар прецењен и да курс треба да буде на вишем нивоу? То је питање на које „поједини економисти“ нису до сада дали добар одговор. За динар не можемо да говоримо ни да је јак ни да је слаб, ни да је прецењен нити да је потцењен, већ да је пре свега релативно стабилан, и да од те стабилности користи имају сви.

■ *Примедбе су да стабилан курс доноси корист само увозницима, јер појефтиније робу из увоза, док истовремено штети домаћим извозницима?*

Неко запамти једну реченицу из неке књиге у вези са курсом и извозом и мисли: то је Библија. Чињенице да извоз у амбијенту деценијске стабилности курса расте по високим стопама и у континуитету – не упркос, него управо због очуване стабилности и извесности пословања, и да је покривеност увоза извозом робе и услуга на рекордних 95 одсто оповргавају овакве наводе. Имајући у виду да су у нашој земљи велики извозници углавном уједно и велики увозници, утицај слабења домаће валуте би на подстицање извоза био врло ограничен и мали, док би у средњем року преовлађали раст инфлације, пад поверења и лошији пословни резултати целе привреде.

■ *Међу основне задатке сваке централне банке спадају контрола цена и незапослености, мада се код нас фокус пребацио на курс... Када ће целокупан економски систем у Србији бити толико стабилан да се променом референтне каматне стопе утиче на ниво незапослености?*

Молим вас да не заборавимо да је у Србији незапосленост тренутно на најнижем нивоу, и да ми сада више имамо проблем са недостатком радне снаге у појединим областима. Одржавањем стабилности цена ми индиректно доприносимо и остваривању других важних економских циљева – одрживом привредном расту, већој запослености и вишем животном стандарду грађана.

■ *Златне резерве Србије су вишеструко увећане и достигле су 55,1 тону, што чини рекордних 22 одсто укупних девиз-*



Кредитирање привреде наставља да расте по двоцифреним међугодишњим стопама

них резерви земље. Како одговарате на оцене да је учешће у злату сигурна лука само док берзанске цене расту, али да оно дугорочно носи скривени трошак пропуштене добити јер не доноси никакву камату ни редован принос?

НБС злато купује континуирано на домаћем тржишту, из динара, чиме директно утичемо на повећање девизних резерви, а у неколико наврата куповали смо га и на међународном тржишту. Међународне куповине злата спровели смо октобра 2019, новембра 2020. и јула 2024. године у укупној количини око 17 тона. А као одговор на ваше питање, подаци: од тренутка куповине тих полуга до данас, вредност тих златних резерви је више него удвостручена. Уз просечну цену од 1.824 долара по финој унци и укупно плаћену цену од 1 милијарде долара (односно око 900 милиона евра), те полуге при садашњој цени од око 4.178 долара по финој унци вреде 2,3 пута више – 2,3 милијарде долара (око 2 милијарде евра).

■ *НБС је донела мере којима се трајно ограничавају камате на стамбене и кеш кредите, као и на минусе и кредитне картице. Каква су искуства, да ли је дошло до смањења одобравања нових позајмица грађанима и привреди?*

Додала бих да смо овим мерама заштитили наше грађане од наглог

раста камата који је могао да значајно повећа њихове месечне рате и, у крајњој инстанци, доведе и до раста проблематичних кредита. Истовремено су смањене камате на нове стамбене и готовинске кредите, прекорачења и кредитне картице. Досадашња искуства показују да овакав систем ограничења није довео до смањења кредитне активности банака. Напротив, кредитирање становништва наставило је да расте. Кредитирање привреде наставља да расте по двоцифреним међугодишњим стопама, при чему је раст вођен инвестиционим кредитима, као и кредитима за ликвидност и обртна средства.

■ *Домаћи привредници тврде да би им формирање националне развојне банке омогућило да више инвестирају, а била би и гарант одрживог раста БДП-а. Да ли би, по вашем мишљењу, требало основати националну развојну банку?*

Повремено се у нашој јавности може чути теза да нашој привреди недостаје новца. То, једноставно, није тачно. Банкарски сектор спреман је да одговори на потребе привреде, о чему сведоче подаци. Инвестициони кредити домаћој привреди бележе двоцифрени раст (16,5 одсто међугодишње у јулу), као и кредити за ликвидност и обртна средства (11 одсто). Међугодишњи номинални раст кре-





Datum: 08.10.2026

Medij: NIN

Rubrika: Ekonomija

Autori: Gojko Vlaović

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 2016



Naslov: Naš privredni rast je jedan od najboljih u Evropi

Strana: 22,23,24,25

дита микро, малим и средњим привредним друштвима је такође убрзан од средине 2024. године и у 2026. години је просечно износио око 8 одсто. Наше тржиште је одлично покривено и средствима међународних финансијских институција. У Србији већ постоје и Фонд за развој, Агенција за осигурање и финансирање извоза и регионални и гарантни фондови.

■ У појединим медијима појавиле су се сумње у тендере које расписује НБС. Да ли је у било ком од ових тендера прекршен Закон о јавним набавкама и постоји ли било какав доказ да сте ви утицали на услове тендера, комисију или избор понуђача?

Мој утицај се огледа у одлуци саопштеној првог дана – да се нећу лажно представљати као гувернер, а препустити да се одлуке о монетарној политици, курсу и управљању девизним резервама доносе на неком другом месту. Исто важи и за ИТ, безбедност платних система и инфраструктуру НБС.

Све јавне набавке спроведене су у отвореним поступцима, са јавно објављеним условима, а на њима су радиле надлежне стручне комисије. Број формално запослених није исто што и стручни капацитет: стручњаци су законито ангажовани коришћењем капацитета група понуђача, а НБС је уговорно заштитила своја права над интелектуалном својином.

Све нове технологије развијене су на Open Source платформама ради технолошке независности и значајних уштеда. Сви ови системи резултат су „српске памети“, знања и искуства, а НБС је власник апликација и програмског кода, чиме чува суверенитет критичне финансијске инфраструктуре.

Модернизована је DinaCard – бесконтактно плаћање, DinaCard Secure, DinaCard Switch, Directory Server и Access Control Server; у току су токенизација и омогућавање плаћања DinaCard картицом широм света. Изграђен је ИПС НБС са НБС ИПС ку-ар кодом, „ИПС Скенирај“, „ИПС Покажи“ и „Пренеси“, као и електронско уговарање и видео-идентификација.

Развијени су ЦРЕМ, Контрола девизног пословања и Регистар задужења грађана, завршен AnaCredit, а Србија је ушла у СЕПА. Интерни процеси су дигитализовани: ЕРП, еПисарница, Деловодник, еАрхива и ДМС. Изграђен је и значајно унапређен Дата центар НБС. Колико је све ово важно показало се и у време санкција, када су DinaCard и ИПС

омогућили наставак безготовинског плаћања на пумпама НИС-а.

■ Шведске круне не могу да се замене у мењачницама у Србији. Да ли су узрок тога одређене промене у банкарском сектору у Скандинавији и одлуке страних комерцијалних банака да обуставе пријем те валуте? Такође, да ли је поред Шведске сличан случај забележен и са валутом неке друге земље којом се обавља платни промет у Србији?

Банке из иностранства престале су да откупљују новчанице данске и норвешке круне крајем 2022. и током 2023, а средином 2024. и шведске круне. Пошто ни централне банке тих земаља не обављају откуп готовине од пословних нити централних банака из иностранства, домаће банке смо обавестили да до даљег нећемо примати новчанице у тим валутама. Више пута смо покушали да обновимо сарадњу, али је такав став према свим земаљама. У сталном смо контакту са страним пословним и централним банкама и о свим евентуалним променама благовремено ћемо обавештавати банке, мењаче и јавност.

Све јавне набавке спроведене су у отвореним поступцима, са јавно објављеним условима, а на њима су радиле надлежне стручне комисије. Број формално запослених није исто што и стручни капацитет: стручњаци су законито ангажовани коришћењем капацитета група понуђача, а НБС је уговорно заштитила своја права над интелектуалном својином

■ Може ли дигитални евро дугорочно угрозити динар? Ако дигитални евро постане лако доступан и грађанима држава изван еврозоне, шта ће грађанина Србије економски мотивисати да свој новац држи у динарима, а не у дигиталном еврoу? Ако ЕЦБ уведе дигитални евро, а друге велике централне банке наставе развој својих дигиталних валута, може ли Србија себи дозволити да нема дигитални динар?

При разматрању ових питања за мене је мера једноставна: шта тиме добијају грађани и привреда. Јер је наш основни задатак да према њима будемо одговорни. Динар остаје законско сред-

ство плаћања и све обавезе у Србији се морају извршавати у динарима, тако да он задржава примарну употребу унутар домаћег система. Ризик од прекомерне конверзије динара у дигитални евро није већи него данас у евро, јер дигитални евро не би носио камату, а трошкови конверзије би постојали. Када је реч о потенцијалном дигиталном динару, његово увођење тренутно није приоритет, јер наша земља већ има изузетно напредан систем за инстант плаћања који омогућава пренос новца 24/7/365 у реалном времену.

■ Може ли вештачка интелигенција једног дана утицати на одлуке НБС о каматама? Можете ли замислити тренутак када ће модел вештачке интелигенције давати бољу прогнозу инфлације од економиста НБС? Ако се то догоди, ко ће имати последњу реч – алгоритам или Извршни одбор?

Као што знате, човек машини даје брзину и податке, али не и савест пред одлуком, ни одговорност за њен исход. Мој потпис и потписи чланова Извршног одбора стоје иза одговорности за одлуке Народне банке. Препустити вештачкој интелигенцији одлуке које утичу на животе милиона људи носило би велике ризике, јер монетарна политика није техничко питање оптимизације, већ питање институционалне одговорности и поверења јавности. То не значи да у свом раду нисмо отворени за примену метода које доносе унапређење истраживачких активности и побољшање прогноза.

■ Шта ће уопште значити монетарни суверенитет Србије 2035? Некада је монетарни суверенитет значао да држава штампа сопствени новац и одређује каматну стопу. Замислимо Србију 2035. СЕПА је потпуно интегрисана, дигитални евро широко доступан, финансијске одлуке све више доносе алгоритми. Да ли је могуће да држава задржи динар, НБС и формално независну монетарну политику, а да ипак изгуби велики део стварног монетарног суверенитета?

НБС у мом мандату никада није била и неће бити пасивни посматрач, већ се прилагођава променама и делује проактивно да очува свој суверенитет. У сваком случају, већи степен финансијске и економске интеграције са ЕУ и развој савремених инструмената плаћања не значе сами по себи губитак монетарног суверенитета. Томе у прилог говори чињеница да смо претходних година постигли значајан успех на пољу веће употребе динара у финансијским трансакцијама.

Gojko Vlaović





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika Društvo na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Beograd na vodi

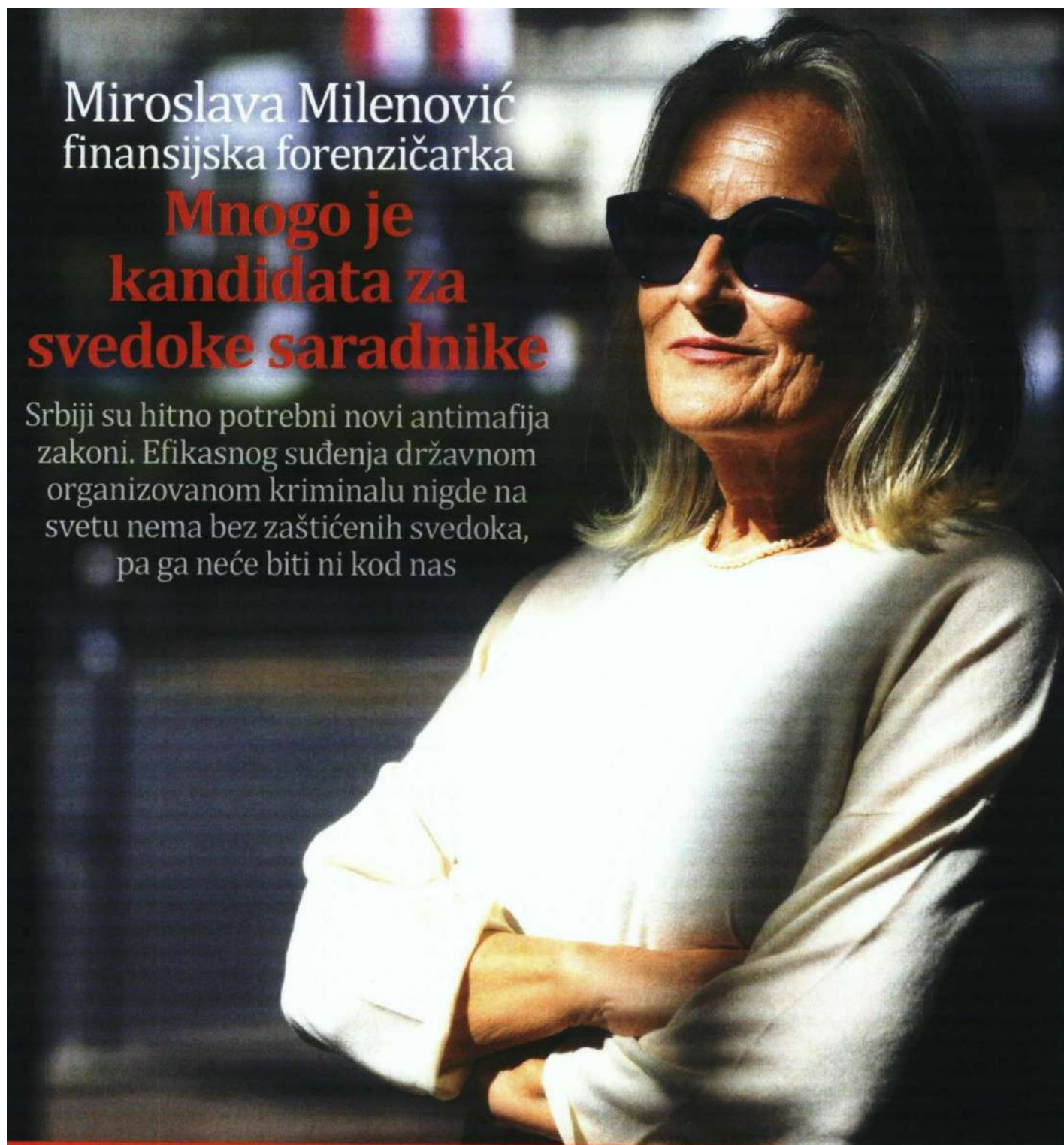
Napomena:

Površina: 2789



Naslov: **Mnogo je kandidata za svedoke saradnike**

Strana:



Miroslava Milenović
finansijska forenzičarka

**Mnogo je
kandidata za
svedoke saradnike**

Srbiji su hitno potrebni novi antimafigija zakoni. Efikasnog suđenja državnom organizovanom kriminalu nigde na svetu nema bez zaštićenih svedoka, pa ga neće biti ni kod nas

CRNA GORA 3 €
BIH 6 KM
HRVATSKA 6 €
S. MAKEDONIJA 200 DEN
SLOVENIJA 6 €

radar_rs Radarrs Radars_rs



9 773009 484003





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika Društvo na radaru

Autori: Milan Ćulibrk

Teme: Beograd na vodi

Napomena:

Površina: 2789



Naslov: Mnogo je kandidata za svedoke saradnike

Strana:

MIROSLAVA MILENOVIĆ,
FINANSIJSKA FORENZIČARKA
I BIVŠA ČLANICA SAVETA ZA
BORBU PROTIV KORUPCIJE

Mnogo je kandidata za svedoke saradnike

Srbiji su hitno potrebni
novi antimafija zakoni.
Efikasnog suđenja državnom
organizovanom kriminalu
nigde na svetu nema bez
zaštićenih svedoka, pa ga
neće biti ni kod nas. I ne
moraju to da budu pripadnici
najvišeg establišmenta

Milan Ćulibrk





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Društvo na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Beograd na vodi

Naslov: **Mnogo je kandidata za svedoke saradnike**

Napomena:

Površina: 2789



Strana:

Društvo na radaru

NAKON FIZIČKOG NAPADA u novembru 2015, za koji je optužila tadašnju vlast, a počinioci nikad nisu otkriveni, jer su i u toj istrazi nedostajala „dva minuta“ snimka, Miroslava Milenović, finansijska forenzičarka, bivša članica Saveta za borbu protiv korupcije zauvek je napustila Srbiju.

Za proteklih 11 godina domaćim medijima dala je samo jedan intervju, ali pažljivo prati šta se u otadžbini dešava i u razgovoru za *Radar* tokom kratkotrajnog boravka u Beogradu ističe da veruje u studente i skorbu promenu korumpirane vlasti. Istovremeno upozorava da će za efikasnu borbu protiv duboko ukorenjene korupcije i nabujalog organizovanog kriminala nova vlast hitno morati da usvoji nove, antimafija zakone.

SNS je pre nešto što je došao na vlast obećao da će se obračunati sa korupcijom, rešiti 24 sporne privatizacije, sprečiti pljačku kroz javne nabavke... Kako vama to deluje uoči novih, najneizvesnijih izbora posle 2012?

Svi ti nerešeni predmeti su i dalje po fiokama i imaju veliki koruptivni potencijal za ucenjivanje, za najrazličitije političke koalicije, deljenja budućih ministarskih resora, javnih preduzeća, portfolija i čega već. Teško je bilo kakvo obračunavanje sa korupcijom kada imate potrebu da pravite koaliciju i da flertujete sa najrazličitijim grupama. Tim pre što ta borba ni u svetu ne daje željene rezultate, ali se bar pokreću postupci i traže efikasnija nova rešenja. Na papiru imamo institucije, a realno nemamo ništa, jer one ne rade svoj posao. Svi parametri nam „škripe“, a statistika je najlažljivija priča. Jedina razlika je što je društvo sada svesno onoga na šta sam ukazivala još pre 15 godina. Tada je mnogima delovalo da mnogo čitam romane Agate Kristi. Izgleda da su ih i drugi u međuvremenu pročitali.

Nije li gore to što smo umesto čitalaca postali junaci romana Agate Kristi?

Nažalost ne samo junaci, jer su korupcija i organizovani kriminal postali naša stvarnost i deo našeg života, a nekima i uzrok smrti. I da ne bude zabluda, koreni su mnogo dublji, jer su se sporne 24 privatizacije desile pre 2012, posle demokratskih promena 2000. S druge strane, mnogi od tih aktera iz 2000-ih su i danas na važnim funkcijama, samo su promenili cipele, mašne, tašne i odelu. Neki su i dalje aktivni, a neki aktivni ali nevidljivi. Pre toga, tokom 90-ih, imali smo ratove, a svaki organizovani kriminal obožava ratove, nemire, krize... Na krilima takvih situacija organizovani kriminal i korupcija kod nas bujaju već tri i po decenije.

A može li Srbija napred ako se istinski ne obračuna sa korupcijom i organizovanim kriminalom i u kojoj je meri to lakše reći nego uraditi? Šta

Dok korupcija i pranje novca utiču na smanjenje BDP-a, organizovani kriminal i trgovina narkoticima umeju da BDP-u dodaju neki procenat

vidite kao najveći izazov u toj borbi? Na šta vam sada liče institucije koje bi trebalo da se time bave?

Naše institucije su rasturene i razorene, nefunkcionalne. Razmišljala sam da li su sad više razorene nego 2000, međutim, mnogih institucija tada nije ni bilo i tek su počele da se stvaraju, a sada institucije postoje i mogu da budu vrlo efikasne, ali samo za vladajuću strukturu organizovanog kriminala. Za narod one su se pretvorile u svoju suprotnost. Vlast ih koristi da maltretira obične ljude, nevladine organizacije, sve koji misle drugačije. Da li je sa takvim institucijama moguća borba protiv korupcije? Ne. Pa, kod nas Agencija za sprečavanje pranja novca više maltretira neku babu kad položi 1.000 evra, nego one koji donose kofere pune para ili „tetku iz Kanade“, koja je jednom bivšem ministru navodno pozajmila 205.000 evra da kupi stan. Ti koji donose kofere imaju prolaze do onih koji im sve to završavaju.

Kod nas su organizovani kriminal i korupcija duboko ukorenjeni, a znate, mnogo je lakše izvaditi nanu iz saksije nego hrast od sto godina iz zemlje. Ipak, čini mi se da nikad ranije nije postojao narodni polet za obračun sa korupcijom kao što postoji sada i da je kapacitet za promene veći nego 2000. Prepoznajem i vidim tu rešenost, ali se plašim razočaranja, jer sve što se gomilalo decenijama ne može da se počisti za tri meseca i moramo biti svesni da se sa organizovanim kriminalom i korupcijom ne možemo obračunati brzo, na „bučku“.

Sušтина korupcije i organizovanog kriminala su pare, vlast i moć. A pare se ne peru na potezu od Kalemegdana do Slavije. Zato čak i da očistimo policiju i pravosuđe, neće odmah sve da krene. Potrebni su hitni novi antimafija zakoni. Za obračun sa korupcijom neophodna je međunarodna saradnja, a nama trenutno niko ne veruje. Pogledajte samo šta se desilo sa Skaj prepiskama ili sa tužiteljkom koju su naši prvo izbacili, pa onda vratili u Eurodžast. Bez efikasne međunarodne saradnje i poverenja, da vam neko na telefonski poziv dostavi potrebne informacije, jer veruje u vaše iskrene namere, nema ništa. Čak su i retke plenidbe imovine od pripadnika organizovanih kriminalnih grupa i istrage posledica pritisaka spolja. Drugi preduslov za efikasnu borbu protiv korupcije je dubinska lustracija.

Da li biste, ako Studentska lista pobeđi, prihvatili eventualni poziv da kao finansijski forenzičar

pomognete u rešavanju bar najkomplikovanijih predmeta?

Rekoh već da se zalažem za mladost. Ima puno „tеткиne“ dece, koju sam obučila i koja su spremna kao zapete puške. Tu mislim na forenzične računovođe, specijaliste za finansijske istrage, specijaliste za sprečavanje pranja novca, advokate, tužioce i sudije koji su prošli razne obuke i više su nego spremni da





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Društvo na radaru

Autori: Milan Ćulibrk

Teme: Beograd na vodi

Naslov: **Mnogo je kandidata za svedoke saradnike**

Napomena:

Površina: 2789



Strana:

taj posao završe. Srbija poseduje riznicu pameti koja će biti sposobna da se razračuna sa ovim zlom, a ako nemaju iskustvu nadoknađić ga svojim integritetom, za razliku od onih koji sada vladaju i kojima nedostaje integritet, koji nikada neće moći da nadoknade iskustvom.

Bivši predsednik često ističe da nema račune u inostranstvu. Da li su oni u vreme kriptovaluta uopšte potrebni da bi se sakrili tragovi novca. I mogu li se oni sakriti ili ipak ostaju neki „tragovi u snegu“?

Novac ostavlja najkrvavije tragove i pronalaženje imovine nije kao odlazak u svemir, na Mars ili Veneru. S druge strane, voda ima samo nekoliko agregatnih stanja, a zbog tehnološkog napretka novac se u toku jednog dana, brzinom svetlosti, iz 20 može prebaciti u 30 agregatnih stanja. Zato se ti tragovi mogu otkriti samo uz snažnu pomoć međunarodne zajednice, ako bude volje da nam pomogne u takvim istragama. Nebitno je da li neko ima ili nema račun u inostranstvu. Više od toga brine što smo se u brojnim aferama, od „tetki“ iz Kanade, do stanova u Bugarskoj, uverili da postoje proksiji, ljudi spremni da na sebe prihvate krivicu i za novac robijaju za neke druge ljude koji su stvarno počinili krivična dela.

U kojoj meri obračun sa korupcijom otežava to što je vlast od 2012. bila koncentrisana u rukama jednog čoveka, a njegovi ljudi kontrolisali ključna ministarstva, Poresku i Upravu za sprečavanje pranja novca?

Upravo zbog toga je promenljivost vlasti najvažnija za bilo kakav napredak, i ekonomije, i obrazovanja, i zdravlja.... Sama svest da će oni koji dođu na vlast ispitati šta su radili oni pre njih je lekovita. Zato već godinama, kad me pitaju a ko može da zameni ove što su sada na vlasti, odgovaram – može pafin, žirafa, foka. Potpuno nebitno, jer ako ne budu dobri, smenićemo ih. Zašto je nekima važno da imaju idola kome će da se klanjaju? To je problem našeg mentaliteta, kao što je i korupcija postala uobičajeni način življenja, pa lekare časte, iako godinama izdvajaju doprinose za zdravstveno osiguranje. A istovremeno je vlast u novembru 2012. smenila, a kasnije za korupciju lažno optužila i na crvenu poternicu Interpolu stavila Zoranu Marković, bivšu direktorku Agencije za borbu protiv korupcije, koja od 2013. radi u UNODC, u odeljenju Ujedinjenih nacija za borbu protiv korupcije. Vlast je uvek pokazivala strah od ljudi za koje je sumnjala da nešto znaju i prema njima je primenjivala represiju.

Mislite li da će, ipak, biti pojedinaca spremnih da „trguju“ informacijama o sumnjivim dilovima ljudi iz vrha vlasti ili su već sklopili pakt o nenapadanju?

Naše institucije su efikasne samo za vladajuću strukturu. Pa, Agencija za sprečavanje pranja novca više maltretira babu kad položi 1.000 evra, nego „tetku iz Kanade“ i one koji donose kofere pune para

Efikasnog suđenja organizovanom kriminalu, a naročito državnim organizovanom kriminalu, nigde na svetu nema bez zaštićenih svedoka, pa ga neće biti ni kod nas, a da li će ih biti ne znam, videćemo.

A ko bi, po vašem mišljenju, bili idealni svedoci saradnici?

Ima ih zaista mnogo. I ne moraju to da budu pripadnici najvišeg establišmenta. Nikada ne znate ko je, na primer, kucao neki nalog blagajni da se nekome isplati određena suma novca. Nije, dakle, potrebno da to bude neko iz samog vrha vlasti ili iz samog vrha organizovane kriminalne grupe. Ne znam da li će ih biti, ali da kandidata ima – ima ih.

Da li korupcija može biti i deo odgovora na pitanje zašto svaki veliki infrastrukturni projekat u Srbiji po pravilu košta bar duplo više od ugovorene cene?

Ako se tenderi i javne nabavke ne sprovode u skladu sa najboljim praksama, već se sklapaju tajni ugovori, a podizvođače bira organizovani kriminal, infrastrukturni projekti mogu biti ekstremno koruptivni. Ne samo kod nas, već bilo gde u svetu. Zbog toga i postoje Državna revizorska institucija, Agencija za sprečavanje pranja novca, Agencija za borbu protiv korupcije, budžetska i druge inspekcije, kao kontrolni elementi, da provere sva plaćanja iz budžeta i utvrde eventualna odstupanja i nenamensko trošenje javnog novca. S druge strane, za obračun sa

novostvorenom, ekstremno bogatom klasom, predstoji dug i mukotrpan posao da neki od njih ne postanu ravnopravni građani Dubaija, Moskve, Astane, Minska, Pekinga, Hongkonga...a nečija deca i nekih evropskih i američkih gradova.

Znači li to da će i u slučaju promene vlasti na predstojećim izborima oni na neki način ostati vlasnici Srbije?

Ako se ne donesu novi zakoni, plašim se da hoće. Evo, ja nikad nisam bila u Beogradu na vodi, jer ne jedem i ne pijem po grobljima, a za mene je to groblje demokratije od 2016. i one noći kada je srušena Savamala. Kao društvo tada nismo imali kapacitet da odgovorimo na rušenje pravne države i nadam se da ćemo deceniju kasnije imati kapaciteta da utvrdimo ne samo tragove novca, nego i da dokažemo vlasništvo nad određenom imovinom.

Kao ekspert, koje biste dokumente želeli da malo detaljnije „pročešljate“?

U sve tajne ugovore bih zaista volela da zvirnem, mada se sigurno ponovo neću iznenaditi kao prošli put, kada sam imala priliku da zvirnem u kopiju tajnog ugovora sa Fijatom, u kojoj je bilo više zatamnenih delova od onih koji su mogli da se pročitaju.





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Društvo na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Beograd na vodi

Napomena:

Površina: 2789



Naslov: **Mnogo je kandidata za svedoke saradnike**

Strana:

Različite su procene o tome koliko BDP-a praktično nestaje kroz korupciju, organizovani kriminal i utaje poreza. Gde završava taj novac i kakve su posledice po društvo?

Pa posledice su ovo što sada imamo, neki vid strahovlade, rastureno zdravstvo, školstvo, putevi na kojima se posle godinu dana pojavljuju rupe, pad nadstrešnice u Novom Sadu... I veliki broj ljudi koji žive na granici siromaštva. Ali, dok korupcija i pranje novca utiču na smanjenje BDP-a, ne treba zaboraviti da organizovani kriminal i trgovina narkoticima umeju da BDP-u dodaju neki procenat. Problem je i što novac iz budžeta ne pripada ravnomerno svima, jer veći deo ide prema jednoj grupi ljudi. I što su neke stvari dostupne samo onima koji poznaju nekoga iz vrha vlasti, dok drugi na operaciju kuka ili kolena moraju da čekaju dugi niz godina.

Ako su nelegalni finansijski tokovi žila kucavica kriminala i korupcije, u kojoj meri se taj novac pere ulaganjem u nekretnine?

I kako vama deluju procene da se u pomenutom Beogradu na vodi između 80 i 90 odsto stanova proda za gotovinu?

Pa, deluje mi logično. Nedavno sam pročitala da se u Kuli Beograd više od 80 odsto stanova ne koriste i da su uvek u mraku. Odgovor na pitanje ko kvadrat plaća više od 9.500 evra, a da nikad ne bude u stanu, lako se nameće. Po tim cenama mladi bračni par sa prosečnim primanjima stan ne može da kupi za ceo radni vek. Može samo privilegovana klasa koja se sada stvara, a uz nju i profesionalni perači para.

Aktuelna vlast vam nikad neće oprostiti izjavu da prikupljate dokumentaciju o sudbini poljoprivrednih kombinata u Vojvodini i da brojni paori pričaju da je brat predsednika Andrej Vučić glavni za kupovinu zemljišta i da sve ide preko njega, iako ste rekli da to još niste dokumentovali. Zašto su im te vaše reči toliko zasmetale?

To je više pitanje za nekog filozofa ili psihologa, šta više boli, laž ili istina. I nije im samo to zasmetalo. I vlastima i opoziciji smetao je izveštaj o stanju i o vlasničkoj strukturi medija. I prvi, koji je potpisala pokojna Verica Barać, i naredna dva pod mojom dirigentskom palicom.

Ako ste u izveštaju iz 2011. ukazivali na probleme netransparentnog vlasništva i još manje transparentnog finansiranja medija, kroz direktna budžetska davanja i najrazličitije subvencije, koje odobravaju partijske komisije, bez adekvatne kontrole trošenja javnog novca, šta biste danas rekli za medijsku scenu u Srbiji?

Da je baš tužna, ali to je posledica svega onoga što se baš tada radilo. Bila sam protiv rešenja da država i lokalne

samouprave ne smeju da budu vlasnici medija i da se oni moraju privatizovati po svaku cenu. Objašnjavala sam da će takvo rešenje iskoristiti samo vladajuća stranka da preko svojih poslušnika pokupuje sve medije i napravi jednu potpunu medijsku blokadu. To se i desilo. To je za neke skandinavске zemlje nezamisliv scenario i sramota, ali u Srbiji je to za vlast najbolji scenario. Pogledajte u šta su pretvorili RTS. U deponiju smeća i laži. Tužno, ali očekivano. Sreća u nesreći je da mladi koriste druge kanale komunikacije.

Koliko vas ovaj primer podseća na vaše reči iz 2015, da se plašite da će problem netransparentnosti biti rešen kvazitransparentnošću, da će se na kraju kao formalni vlasnici medija pojaviti Raja, Gaja i Vlaja, iako to nisu. Ako su vas ta vremena asociirala na junake Diznijevog filma, sestrice Paje Patka, na šta vam liči ovo što imamo danas? Najviše na junaka crtanog filma Šrek, Lorda Farkvada,

ali se plašim da adekvatnog crtanog filma nema za zamašan politički kriminal koji počiva na ratnom profiterstvu, trgovini narkoticima, trgovini ljudima... Vreme je i da promenimo žanr, da umesto horora uskoro gledamo neki detektivsko-akcioni film. To očekujem od mladosti, kojoj se divim jer nastoji da uvede red u državi koja nije u stanju ni da popiše sopstvene žrtve iz svih sukoba i ratova, a uvek nam je za to neko drugi kriv. A organizovani kriminal savršeno igra na tom populističkom terenu.

U novembru 2015. NUNS je tražio ostavku tadašnjeg ministra policije Nebojše Stefanovića nakon fizičkog napada na vas, dok je policija tvrdila da je o incidentu obavestila nadležno tužilaštvo, a da vi niste hteli da sarađujete. Jeste li ikad dobili bilo kakvu zvaničnu informaciju o tom napadu?

Nije tačno da nisam sarađivala. Išla sam na više razgovora, a jedan je obavio i Dragan Kecman, tada načelnik UKP-a za grad Beograd, koji je u međuvremenu napustio policiju. U to vreme na Zelenom vencu od kamera helikopter ne bi mogao da sleti, ali nijedna tada nije radila. Kasnije smo videli da i u drugim sumnjivim slučajevima kamere ne rade ili se negde izgube dva minuta snimka. To je postao svojevrsni modus operandi ove vlasti. Neposredno posle toga sam napustila Srbiju i počela da radim u inostranstvu. Sve mi je bilo jasno kad su neki ljudi iz Agencije za borbu protiv korupcije, policije i specijalnog tužilaštva, kojima sam do tada držala treninge i obučavala ih, počeli da saginju glavu, da me ne gledaju u oči kad prolaze pored mene. Jasno mi je da namera napadača nije bila da me ubiju, jer su i to mogli. Hteli su, očito, da me zaplaše i ponekad pomislim – pa dobro, otišla sam, možda su i uspeali. Tim pre nam je

Novac ostavlja najkrvavije tragove. Brine me to što smo se u brojnim aferama uverili da postoje ljudi spremni da prihvate krivicu i za novac robijaju za druge koji su stvarno počinili krivična dela





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Društvo na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Beograd na vodi

Naslov: **Mnogo je kandidata za svedoke saradnike**

Napomena:

Površina: 2789



Strana:

neophodna dubinska lustracija. Ko god je u proteklih 35 godina bio u politici, trebalo bi mu reći – doviđenja.

Kao saradnik Agencije za borbu protiv korupcije kontrolisali ste finansiranje stranaka tokom predizborne kampanje 2012. i izjavili da garancija koju je Dragoljub Zbiljić, vlasnik Južne Bačke dao SNS-u da bi ta stranka dobila kredit od banke „pokazuje da je on blizak sa strankom“. S obzirom na brojne poslove sklopljene sa državom, da li bi se moglo reći da mu se ta garancija višestruko isplatila i kakve pouke bismo iz toga mogli da izvučemo?

Veoma lako je da se dokaže ta bliskost, jer garanciju ne dajete za nepoznatog čoveka koga ste sreli na ulici. Nisam pratila poslovnu biografiju Zbiljića, ali je posledično jasno u kom pravcu je ta saradnja mogla da ide. U Agenciji smo tada pričali i o ulozi u izborima bivšeg gradonačelnika Njujorka Rudolfa Đulijanija, kao i o fenomenu donacija političkim partijama, jer je u jednoj banci u vrlo kratkom roku bilo mnogo uplata i to na maksimalni iznos koji jedno fizičko lice može da uplati. I kad se analizira vreme uplata, shvatite da je jedan čovek doneo sve uplatnice, odjednom uplatio celu sumu i da je sve „ferceralo“. Tome se, dakle, lako ulazi u trag, a u zamenu za to otkriće tadašnja direktorka Agencije Zorana Marković od vlasti je na „poklon“ dobila – crvenu poternicu Interpola.

Može li se zaključiti da je to „disciplinovanje“ uspelo, jer posle toga nije pokrenut postupak ni za Vulinovu „tetku“ iz Kanade, ni za to što

je Siniša Mali imao 45 računa u bankama...

Možda je Agencija i uradila svoj deo posla, a policija nije, ili tužilaštvo. U čijim fiokama čuče, da li u Agenciji, da li u policiji, da li u tužilaštvu? Možda sada imamo i nove lokacije stolova sa fiokama. Problem je što tih fioka ima koliko hoćete.

Čak i predsednik Ustavnog suda Vladan Petrov javno je priznao da i neke predmete drži u fioci...

E, to je najstrašnije. Velika sramota za jedan narod da ima takav Ustavni sud. Ujedno i najbolji dokaz u kakvom je stanju naša država.

Svojevremeno ste, povodom hapšenja Miroslava Miškovića, rekli da se sudski postupci ovde koriste za trgovinu uticajem. Šta onda kažete danas, kada se hapse studenti i to pod optužbom za rušenje ustavnog uređenja? I kada su građani, posle međunarodne arbitraže, zbog nezakonitog hapšenja morali da plate više od 30 miliona evra obeštećenja Miškoviću?

Nama u Savetu za borbu protiv korupcije od samog početka je bilo jasno u kom pravcu će to ići. Naročito što

je jedna od 24 sporne bila i privatizacija Ce-marketa, kojoj su prethodili dogovori u kabinetu tadašnjeg premijera Vojislava Koštunice. Svi ti predmeti su poslužili za odlično režiranu dramu, glavni junak malo pati u zatvoru, imovina se ne oduzme, a onda narod umesto da ima dobru zdravstvenu zaštitu, glavnom junaku drame isplaćuje milionske iznose. Mnogo dugo sve to traje da bismo se danas čudili kako smo stigli dovde. A stigli smo tako što se sve institucije, koje bi trebalo da se bore protiv korupcije i pranja novca, koriste kao sredstvo represije protiv onih koji kritikuju vlast. I zato nije čudno što je Srbija po indeksu percepcije korupcije najgore rangirana zemlja u regionu. Na svu sreću bar nisu uspeali da izdejstvuju crvenu poternicu Interpola i protiv studenata.

Kažu da je od korupcije gora samo sistemaska korupcija, i šta se usvajaju zakoni koji zapravo omogućavaju bezakonje?

Nije isto kad platite da biste brže dobili dozvolu ili kad platite da biste mogli da uradite nešto što ne biste smeli, pa naknadno usvajate zakone da biste to mogli da legalizujete. To više nije samo korupcija, već organizovani

kriminal koji utiče na funkcionisanje države. To je mnogo ozbiljnija stvar. Ako imate državu organizovanog kriminala, korupcija takvu državu ne samo da razjeda, već pomaže da se organizovani kriminal u njoj još više razmaše.

Kako komentarišete zaključak Anketne komisije da je za pad nadstrešnice kriva organizovana kriminalna grupa?

Apsolutno se slažem. Da nije, taj predmet bi već bio rešen. Čini mi se da u ovom slučaju nisu uspeali da pronađu Raju, Gaju i Vlaju, koji su voljni da u njihovo ime robijaju.

Da li je moguće da zbog tih čvrstih veza kriminalci sada političarima diktiraju kako će se ponašati?

To je sasvim realno. Ako je neko moć stvorio tako što se oslonio na jednu političku partiju na vlasti, jasno je da ta moć neće moći baš dugo da traje ako ta stranka izgubi vlast. Ukoliko se pritom radi o organizovanoj kriminalnoj grupi i ako vidi da politička opcija na koju su bili naslonjeni gubi, ona će najpre pokušati da je održi na vlasti. A ako vide da joj spasa nema, onda će organizovana kriminalna grupa rukama i nogama kopati tunele do nove političke garniture, nudeći joj pomoć, kao što je to 5. oktobra 2000. uradio i Milorad Ulemek Legija, kao što su nevidljivi savetnik Mladen Dinkić i njegovi eksperti to uradili sa novim radikalima, naprednjacima. Nadam se da će nova vlast znati kako da se sa tim izbori i da će kopači ostati zatvoreni u tim novim tunelima, a organizovana kriminalna politička grupa u zatvorima. ■

Ceo intervju na radar.rs





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Kolumna

Autori: Dragan Velikić

Teme: Skupština grada Beograda

Napomena:

Površina: 471



Naslov: Homo ćacikus

Strana: 29



Dragan Velikić

Homo ćacikus

Smislio je neki pedantni pi-ar Ćacilenda i dodatnu, suptilnu metodu, a to je izrugivanje obrazovanju. Biti nepismen, biti Ćaci, nosi se kao značka identiteta. Neškolovanost se pretvara u identitet, neznanje u prkos i ponos

„U NEDELJU UVEČE podnosim ostavku... tako da... javiću vam... mislim da će biti oko osam uveče... obavestiću vas... pozvaću vas sve“, najavio je Vučić pre neki dan. Sam sebe, po običaju, u direktnom TV obraćanju. Zaštićen televizijskim ekranima, ima mogućnost da ulazi u tuđe kuće i priča šta hoće i koliko hoće. Bio je to, ili je bar trebalo da bude, trilerski zaplet od koga zalogaj u grlu zastaje. Prava drama od koje se, valjda, vasiona trese. Ko da izdrži do nedelje uveče?

Nošen svojim deluzijama i patetičnom glumom, nada se da čitava Srbija drhti i sa ogromnim nestrpljenjem iščekuje taj trenutak. Bez pravog objašnjenja svoje ostavke, prebacuje težište na nebitno, na tu banalnu činjenicu hoće li se obratiti u osam ili pola devet! Majstor praznog hoda. Promoter nevažnog. Virtuoz skretanja pažnje. Graditelj ruševina. Svaka reč koju izgovori zabija se kao sečivo u um makar i prosečne pameti. Udaljen od logike, udaljen od stvarnosti, udaljen od istine, nema te laži koju nije u stanju da izgovori.

Došlo je konačno i to nedeljno veče kada je Aleksandar Vučić sam sebe rukopoložio u običnog građanina. Pravićemo se da verujemo da je stvarno predao vlast i da će Ona, koja ga oslovljava sa *šefe*, donositi nekakve drugačije odluke, nešto iz sopstvene glave, pa će se nešto i promeniti ovim dramatičnim činom. U tom slučaju, šta će biti zaostavština Aleksandra Vučića, osim državne korupcije i nadstrešnice koja je ubila 16 ljudi?

Ćacilend – šatorsko naselje ispred Narodne skupštine, koje njegov tvorac definiše kao „simbol otpora i najslobodnije mesto u srcu Evrope“. Ali, da zavirimo iza čvrstih ograda u Pionirskom parku, tamo između Skupštine Grada i republičke Skupštine. Videćemo organizovani paravojni kamp, kao poslednju odbranu pred hiljadama nezadovoljnih građana, čijeg se upada u svoj bunker, u svoju Vučju jazbinu, ovaj bivši vođa i osvedočeni kukavica plaši.

Postoje jasna pravila ćacilenskog čopora, i zanimljivo bi bilo otkriti da li ih je neko unapred smislio (verovatno da), ili su nastala spontano. A prvo pravilo je pretvoriti političkog protivnika u neprijatelja. Ne svog, već narodnog. Pa tako studenti postaju blokaderi, ustaše, strani plaćenici, teroristi... Fizičku silu protiv takvih je ne samo dozvoljeno, već je i poželjno primeniti, što se predstavlja kao odbrana Srbije. Nasilje osvedočenih batinaša, izvrnutom semantikom, postaje odbrana mira, reda i ustavnog poretka. Ovakvom retorikom, prenošenom preko gotovo svih medija, politički protivnik prestaje da bude čovek, prestaje da bude ljudsko biće. Kako drugačije objasniti treštanje preko razglasa ispred Skupštine pesme „Pošla majka sina da potraži“, dok na korak od njih, jedna majka, Dijana Hrka, štrajkuje glađu tražeći pravdu za svog sina ubijenog državnom korupcijom?!

Smislio je neki pedantni pi-ar Ćacilenda i dodatnu, suptilnu metodu, a to je izrugivanje obrazovanju. Biti nepismen, biti Ćaci, nosi se kao značka identiteta. Neškolovanost se pretvara u identitet, neznanje u prkos i ponos. Kao u onoj čuvenoj narodnoj „Čega se pametan stidi, time se budala ponosi“.

Sve navedeno se onda lepo umota u celofan lojalnosti. Tipa – naši su naši, šta god uradili, a protivnik je neprijatelj prema kome ne treba imati milosti.

Logika navijačkih hordi. Jer to je ono što je Aleksandar Vučić bio i ostao. Čovek bez dana radnog staža, pripadnik grupe koja je hrabra samo kad je u većini, nošen iracionalnim besom prema svemu što se ne uklapa u njegovu jadnu, skućenu sliku sveta.

Pravi Homo ćacikus. ■





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika Ekonomija na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 1564



Naslov: Veliki minus Siniše Malog

Strana: 32,33,34

Ekonomija na radaru

**OTKRIVAMO MINISTAR FINANSIJA
HVALI SE VIŠKOM, A SAMO U
SEPTEMBRU NAPRAVIO JE MANJAK U
BUDŽETU OD SKORO MILIJARDU EVRA**

Veliki minus Siniše Malog

Da bi podmazala glasačku mašinu, vlast je trošila 30 miliona evra više nego što je stizalo u budžet i samo u prošlom mesecu napravila je za 10 odsto veći deficit nego u prvih osam zajedno. Ta rupa bila bi još veća da joj prvi put u pomoć nije pritekao kineski Srbija Zid'in koper

Milan Čulibrk





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Ekonomija na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Naslov: Veliki minus Siniše Malog

Napomena:

Površina: 1564



Strana: 32,33,34



Ministar je objavio da je deficit na kraju avgusta bio 838 miliona evra, mnogo manji od planiranog, a zvanične podatke da je samo u septembru bio 903 miliona objaviće po zatvaranju birališta

PRE NEGO ŠTO su postali bivši predsednik države i tehnički ministar finansija Aleksandar Vučić i Siniša Mali nisu dangubili. Nemilice su, poput pijanih milionera, trošili javni novac i samo u septembru u državnoj kasi napravili minus od čak 106,2 milijarde dinara, za osam milijardi veći nego u prvih osam meseci ove godine, ekskluzivno otkriva *Radar*.

Iako će zvanično ti podaci biti objavljeni tek početkom novembra, iz dobro obaveštenih izvora saznajemo da su prošlog meseca rashodi države bili za 903 miliona evra veći od njenih prihoda. Pride bi minus bio skoro milijardu da baš u septembru, gle čuda, prvi put otkako posluje u Srbiji, deo nagomilanog profita iz prethodnog perioda državi nije uplatio Srbija Zidin koper, čiji je većinski vlasnik kineski Zidin internešnel majning kompani limitid.

Kada i zvanično budu objavljeni, desetak dana nakon zatvaranja birališta, ovi podaci znatno će pokvariti skoro idiličnu sliku o stanju javnih finansija. Tim pre što se 5. oktobra, dan pre nego što će ovaj broj *Radara* otići u štampu, Ministarstvo finansija pohvalilo da je deficit u avgustu bio nepunih 0,6 milijardi dinara, a posle prvih osam meseci 98,4 milijarde, navodno za čak 78 milijardi manji od planiranog.

To drugim rečima znači da je formacijski najodgovorniji, tehnički ministar finansija Siniša Mali, uz ne-sebičnu pomoć svog „šefa“ Aleksandra Vučića, koji već mesecima šparta po Srbiji i u kampanji za parlamentarne izbore obećava „kule i gradove“, uspeo da za samo mesec dana taj minus uveća čak 180 puta, sa pet na 903 miliona evra. Bukvalno je vlast svakog dana, računajući i vikende, u državnoj kasi pravila manjak od 30 miliona evra.

Posledično, deficit je sa avgustovskih 98,4 milijarde već u septembru skočio na 204,6 milijardi dinara. Tome su presudno kumovali transferi organizacijama obaveznog socijalnog osiguranja od 81,1 milijardu dinara, koliko je isplaćeno za razne vidove jednokratne pomoći, mesec dana uoči najneizvesnijih parlamentarnih izbora u poslednjih 14 godina.

Pre samo mesec dana Mali se hvalio da rebalans državne kase za ovu godinu predlaže zato što će, navodno, prihodi biti veći nego što je originalnim budžetom planirano. Istine radi, između septembra prošle i ove godine prihodi su nominalno povećani sa 1,43 na 1,62 milijarde evra ili za 12,8 odsto. Za isti procenat uvećan je i priliv u prvih devet meseci ove u odnosu na isti period prošle godine, sa 13,9 na 15,7 milijardi evra.

Poslancima u Skupštini, ali i celokupnoj javnosti, međutim, Mali je „glasno“ prećutao da će od prihoda mnogo brže rasti rashodi. U prvih devet meseci država je potrošila 17,5 milijardi evra, za petinu više nego u istom periodu 2025. Pritom, za razliku od javnosti, pa i većine kolega u odlazećoj vladi Đure Macuta, prvi državni blagajnik sigurno zna da je u septembru spi-

GORAN SRĐANOV / NOVA RS





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Ekonomija na radaru

Autori: Milan Čulibrk

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 1564



Naslov: Veliki minus Siniše Malog

Strana: 32,33,34

skao 296,6 milijardi dinara ili čak dve i po milijarde evra. I da je Vlada čiji je član potrošila 65,6 odsto više nego u septembru 2025.

Ionako visoka razlika između odliva i priliva u državnu kasu bila bi još izraženija da na njen račun nije legla (ne)očekivana uplata prve dividende po osnovu udela države od 37 odsto u Srbija Zidín koperu, čiji je većinski vlasnik kineski Zidín internešnel majning kompani limitid. Ta firma je, saznaje *Radar*, 24. septembra u budžet uplatila 10,26 milijardi dinara ili oko 87 miliona evra, a Mali od nje pre kraja godine očekuje najmanje još toliko, u optimalnom slučaju ukupno 25 milijardi dinara ili više od 200 miliona evra.

Tom „infuzijom“ kineskih partnera, koji su uskočili da popune bar deo ogromne rupe u srpskoj državnoj kasi niko od zvaničnika, uključujući Vučiča i Malog, nije se javno pohvalio. Možda i u strahu da bi se neko mogao setiti da upita zašto nikada ranije država kao manjinski partner nije dobila ni cent nagomilane neto dobiti iz prethodnog perioda. A nije da je nije bilo, jer je od 2020. do 2025. Srbija Zidín koper iskazao profit veći od milijardu i po evra. Da se on ravnomerno i redovno delio u skladu sa vlasničkim udelom, na račun države bi do sada leglo 563 miliona evra.

Da je đavo odneo šalu svedoče i tvrdnje dobro upućenih sagovornika da u Ministarstvu finansija računaju na još jednu uplatu i od miljenika ovdašnje vlasti, Beograda na vodi. Od te firme, u kojoj je država takođe manjinski vlasnik, očekuje se da do kraja godine u budžet uplati bar još 10 miliona evra.

Osim „kineskih prijatelja“, u pomoć kolegama iz Nemanjine 11 uskočila je i NBS, koja je 18. avgusta u budžet uplatila 33,7 milijardi dinara, odnosno 70 odsto viška prihoda po završnom računu za 2025. Dan kasnije javnost je o tome obavestila guvernerka Jorgovanka Tabaković. „Ja sam zvala Sinišu. Aman, bre, Siniša, kad ćeš da ti prebacim ove pare? ‘Neka, neka, neka ima’. I onda sam juče napravila iznenađenje i prebacila 33 milijarde, što da stoji kod nas ono što pripada budžetu“, rekla je ona.

Poređenja radi, NBS je 2020. u budžet uplatila 45 miliona, tri godine kasnije upola manje, a u 2022. ni evro, a ove i prošle godine je Vladi obezbedila finansijsku infuziju od po skoro 290 miliona evra. Da nije bilo uplata NBS i Zidína minus u državnoj kasi bi već sada premašio 2,1 milijardu evra. A od 2021. naovamo nijednom na kraju septembra nije bio veći od 785 miliona. Na stranu što je posle prvih devet meseci državna kasa 2022. bila u plusu 900 miliona, a dve godine kasnije višak je bio 1,2 milijarde evra.

Deficit budžeta Srbije u septembru i u prvih devet meseci u poslednjih šest godina u milijardama dinara



IZVOR: PRIMANJA I IZDACI BUDŽETA SRBIJE, MINISTARSTVO FINANSIJA

Direktna posledica prekomerne predizborne potrošnje je rast deficita, koji je na kraju septembra 2025. bio podnošljivih 645 miliona, a sada je 2,7 puta veći, čak 1,74 milijarde evra. Poređenja radi, sve do pandemije, kada je vlast i počela da razbacuje nepostojeći novac „iz helikoptera“, u budžetu Srbije na kraju septembra nije bilo minusa. Naprotiv, uvek je bio u plusu, koji je u 2016. bio oko 220 miliona, a naredne godine rekordnih 550 miliona, a u 2018. i 2019. oko 420 miliona evra.

Posebno brine što je vlast do sada nastojala da bar 11 meseci stvara privid da su javne finansije u mnogo boljem stanju, da bi onda dodavala gas do daske, kao da je sudnji dan. Po tom „receptu“ sve do kraja novembra 2025. deficit je bio skoro zanemarljivih 678 miliona, a samo u decembru 1,63 milijarde evra. Slično je bilo i 2024. kada je decembar minus od 1,2 milijarde evra bio duplo veći nego u prethodnih 11 meseci. Šta tek reći za 2023. u kojoj je na kraju novembra manjak u državnoj kasi bio jedva 400 miliona, a samo u poslednjem mesecu 1,1 milijardu evra.

Sasvim je moguće da ćemo reprizu tog filma gledati bar još jednom. Čak i ako zbog Ekspa 2027, za koji većina objekata mora biti završena do kraja godine, vlast ne potroši ni dinar više nego što je trošila u decembru 2024. ili 2025, ukupan minus u državnoj kasi premašiće tri milijarde evra.

I nije isključeno da će, ako se 25. oktobra ništa ne promeni, Mali i dalje tvrditi da nema razloga za brigu i da budžetski prihodi rastu. Za rashode baš ga briga. Njih će ionako neko drugi da plati. A među njima i oni čijim je novcem vlast kroz različite vidove jednokratne pomoći u septembru i pokušala da kupi glasove na predstojećim izborima. I da nastavi po starom. ■

180

puta

ili sa 0,6 milijardi na čak 106,2 milijarde dinara povećan je budžetski deficit za samo mesec dana. Nikada ranije u septembru nije bio ni izbliza toliko kao ove godine





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Politika na radaru

Autori: Vera Didanović

Teme: Aleksandar Šapić

Naslov: Tesno, stresno i neizvesno

Napomena:

Površina: 969



Strana: 12,13

Politika na radaru

DVE NEDELJE DO IZBORA

Tesno, stresno i neizvesno

Kreativnost u traženju novih rešenja pojačala je utisak da vlast sumnja u izbornu pobjedu: u suprotnom, ne bi bilo potrebe za onolikim štelovanjem čak i u segmentu izbora za dijasporu

Vera Didanović

DELUJE DA JE, posle vesti o opstrukciji glasanja nekoliko desetina hiljada pripadnika dijaspore, koja slikovito govori o nesigurnosti vlasti pred parlamentarne izbore 25. oktobra, vreme da se postavi donekle cinično pitanje: da li će, kao nekad Ivica Dačić, sada Rasim Ljajić biti u prilici da kaže da se „možda ne zna ko će biti predsednik Srbije, ali se zna ko će biti premijer“?

Čuvenu rečenicu Dačić je izgovorio u izbornoj noći 6. maja 2012, dok je još trajao drugi krug predsedničkih izbora na kojima je Tomislav Nikolić pobedio Borisa Tadića. A kad je taj ishod postao poznat, stranku je preveo iz zagrljaja dotadašnjeg koalicionog partnera, demokrata, u naručje preimenovanih radikala, što je 28. juna, između ostalog, naplatio dobijanjem premijerske funkcije.

Predsednički izbori još nisu raspisani, iako je Aleksandar Vučić podneo ostavku još 27. septembra – zna se samo da moraju biti održani do kraja decembra. Nije isključeno da do tada traju ponavljanja glasanja na parlamentarnim izborima na pojedinim biračkim mestima, naročito zato što sve ukazuje na vrlo tesan odnos snaga dva glavna takmaka. Zato bi se moglo desiti da konačna odluka pripadne nekom trećem – možda baš nekoj od osam manjinskih stranaka koje su podnele izborne liste.

Ljajić se već preporučio tvrdnjom da se njegova koalicija ne bori da pobjedi, već da njeni poslanici budu presudni („Imamo političku snagu i treba da je pretočimo u pet ili šest poslaničkih mandata i doprinesemo stvaranju parlamentarne većine.“). Potrudio se i da napravi listu šireg opsega, sklopivši savez SDP sa novoosnovanom Crnogorskom demokratskom partijom, koju, gle čuda, čine ljudi ranije poznati kao članovi druge Ljajićeve stranke, „nemanjinske“ SDPS, čiji je predsednik sada reditelj Jug Radivojević.

I Vučiću, zato, sada mora biti jasno da nema unapred garancije da će, ako zafali, rezervne poslaničke mandate moći da dobije iz korpusa

manjinskih stranaka, za koje ne važi cenzus od tri posto osvojenih glasova, dosta nezgodan u situaciji očekivane visoke izlaznosti. Zato oslanjanje na standardni izborni inženjering nije dovoljno.

Kreativnost u traženju novih rešenja pojačala je utisak da vlast sumnja u izbornu pobjedu: u suprotnom, ne bi bilo potrebe za onolikim štelovanjem čak i u segmentu izbora za dijasporu, na kojima je želju za učesćem izrazilo 106.000 ljudi. To jeste veliko povećanje zainteresovanosti, s obzirom na to da je na parlamentarnim izborima 2023. u dijaspori glasalo 31.552 građana, ali je i dalje reč o malim brojevima – ali za SNS očigledno vrlo bitnim.

Nije čak bila dovoljna odluka da značajan broj potrebnih biračkih mesta ne bude otvoren, čak i tamo gde se do sada uredno glasalo, ali naprednjaci nisu dobro prolazili – paralelno sa otvaranjem povećanog broja biračkih mesta u Republici Srpskoj, gde očekuju dobar rezultat. Smišljeno je i bizarno rešenje prema kome su termini glasanja određeni u skladu sa vremenskom zonom u kojoj je Srbija, pa će tako, lokalni mediji i komičari dobiti pravu poslasticu: glasanje u Čikagu, recimo, počće u jedan posle ponoći, a u Vašingtonu, Njujorku i Kanadi još sat kasnije. Sve to, naravno, pod uslovom da plan koji je važio u vreme nastajanja ovog broja *Radara*, ne bude u poslednjem trenutku promenjen, zbog nekog pritiska, ili svesti o mogućem bumerang efektu.

Samo tri sata nakon što je diskriminatorna odluka

za dijasporu doneta, ostavljajući čak pet država bez ijednog biračkog mesta (Bugarska, Rumunija, Slovačka, Turska, UAE) napravljena je aplikacija za spajanje ljudi koji do biračkih mesta moraju da putuju i onih koji mogu da ih ugoste u gradovima gde se glasa. Time, i drugim preduzetim akcijama, pokazana je važna karakteristika aktuelnog predizbornog perioda: motivacija anti-režimskog dela populacije izuzetno je visoka. U izrazito nepravednim

**Ukoliko studenti osvoje
makar jedan glas više
od naprednjaka, Ljajić
verovatno ne bi bio jedini
dosadašnji saradnik
naprednjaka spreman
da duboko razmisli
o prestrojavanju za
budućnost**





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: Politika na radaru

Autori: Vera Didanović

Teme: Aleksandar Šapić

Naslov: Tesno, stresno i neizvesno

Napomena:

Površina: 969



Strana: 12,13



F.S. / ATAINAGES



VLADISLAV MITIĆ / NOVA RS

izbornim uslovima, u kojima vladajuća stranka različitim oblicima inženjeringa sebi unapred obezbeđuje nekoliko mandata prednosti, reč je o faktoru koji ima kapacitet da postane presudan.

Osim primera koji govore o tome da se naprednjaci bore bukvalno za svaki glas, kakav je priča o dijaspori, o tome koliko izbori mogu biti tesni govore i istraživanja javnog mnjenja – koja se, doduše, ovog puta objavljuju ređe nego ikad ranije. U jednom od onih koja su ipak dospela u javnost, Nova srpska politička misao utvrdila je početkom septembra da je Studentska lista, za koju bi, u trenutku anketiranja, glasalo 44,4 odsto izjašnjenih birača, u maloj prednosti u odnosu na naprednjake, koji bi mogli da računaju na 41,7 odsto glasova.

U mesec dana kasnije rađenom „rolling“ istraživanju (kontinuirano praćenje trendova u realnom vremenu) u koje smo imali uvid, odnos je sličan – zabeležena je mala prednost studenata, uz smanjen broj neopredeljenih. Nešto o raspoloženju preostalih neopredeljenih moglo bi se zaključiti iz odgovora na pitanje o povezanosti države i organizovanog kriminala: natpolovična većina vidi tu vezu, dok je oko petine ispitanika negira. Upitani o tome šta ih brine u slučaju da Studentska lista osvoji vlast, gotovo polovina neopredeljenih tvrdi da ih ne brine ništa, dok približan broj, nešto ispod petine,

kaže da ih brine nedostatak iskustva i mogućnost zloupotrebe vlasti od strane novih aktera.

Za razliku od vlasti, koja paralelno sa obećanjem „da će ih pobediti ubedljivije nego ikad“ ima epizode u kojima govori o mogućnosti gubitka, što analitičari tumače namerom da se motiviše biračko telo, na opozicionoj strani spektra u javnim nastupima sve pršti od optimizma: studenti tvrde da su sigurni da će moći samostalno da formiraju vlast, a manje stranke i grupacije sa realnim političkim značajem (Evropska Srbija, Autentična desnica, SPS) ne dopuštaju mogućnost ostajanja ispod cenzusa.

Do izbora je, u momentu pripreme ovog *Radara*, ostalo 19 dana, tokom kojih svašta može da se desi. Aktivnostima na svim poljima, od kampanje na terenu, preko propagandnog rata, do akcija zastrašivanja, vlast nastoji da smanji neizvesnost situacije. Borba koju vodi, doduše, ima svakodnevne krize – bilo da je reč o ispadu Aleksandra Šapića, gradonačelnika Beograda, otkazivanju u poslednjem trenutku dolaska slovačkog premijera Roberta Fica na skup SNS u nedelju u beogradskoj Areni, ili paljenju Niške tvrđave tokom stranačkog skupa.

Nakon što je propao pokušaj „udomljavanja“ Aleksandra Vulina na listu koju je trebalo da oformi dr Branimir Nestorović, pronađen je alternativni način za obraćanje najtvrdem pruruskom delu biračkog tela: lider Pokreta socijalista zatražio je od članova svoje stranke u ponedeljak na skupu „Srpski svet“ da na parlamentarnim izborima glasaju za listu koju predvodi Vučić, ali i najavio svoju kandidaturu na vanrednim predsedničkim izborima.

Ima indicija da, uprkos ispoljenom uverenju da pobeđuju i to sami, i studenti razumeju da se borba za svaki glas mora voditi intenzivno, do poslednjeg trenutka: terenska kampanja ne posustaje, a sve je očigledniji i fokus na teme korupcije i ekonomije za koje istraživanja javnog mnjenja pokazuju da najviše interesuju građane. Koriste i prednost koju im donosi veliki broj poslaničkih kandidata sa ozbiljnim biografijama, zahvaljujući kome mogu svakodnevno da održavaju više istovremenih skupova u različitim delovima zemlje.

Samostalna pobeda, iako za njih najpoželjnija, ne mora da im bude isključivi cilj: prema nekim procenama, ukoliko osvoje makar jedan glas više od naprednjaka, Ljajić ne bi bio jedini dosadašnji saradnik naprednjaka spreman da duboko razmisli o prestrukturiranju za budućnost. Podršku, čak i za manjinsku vladu, obećala je i Evropska Srbija, a za saradnju je spremna i Autentična desnica. Aktuelna gadljivost koju studenti gaje prema strankama i njihovim članovima koje olako nazivaju „uprljanim“ lako bi se, posle izbora, istopila pred višim interesima. Ako budu ostvarivi. ■





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: bez naslova

Autori: Zoran Nikolić

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 1317



Naslov: Koliko nas košta fasada „ekonomskog tigra“

Strana: 40,41,42

Ekonomija na radaru

ANATOMIJA EKONOMSKOG PRIVIDA
ILI KAKO ZVANIČNA STATISTIKA MASKIRA SIROMAŠTVO

Koliko nas košta fasada „ekonomskog tigra“

Dok NBS vodi restriktivnu monetarnu, ekspanzivna fiskalna politika Vlade deluje u potpuno suprotnom smeru. Država masovno troši na ekstremno skupe projekte, poput Ekspa i stadiona i sve to na račun budućih generacija

Zoran Nikolić

SAVREMENA EKONOMSKA STVARNOST Srbije visoko je polarizovana. Zvanični narativ projektu je sliku stabilnosti i ubrzanog progressa – stabilan devizni kurs, nominalno visoke devizne rezerve, brz rast BDP-a i istorijski skok prosečnih zarada. Dublja socio-loško-ekonomska dekonstrukcija ove makroekonomske fasade, međutim, razotkriva oštar, iskustveni konflikt sa realnim uslovima života većine građana. Proklamovana stabilnost plaćena je asimetričnom inflacijom osnovnih životnih potrepština, ekstremnim dugoročnim zaduživanjem i svesnim gušenjem domaće privatne potrošnje.

Najekstremnija tačka državnog maskiranja socijalnih anomalija leži u metodologiji. Republički zavod za statistiku prestao je da redovno prati stopu apsolutnog siromaštva zasnovanu na realnoj potrošnji hrane i prešao isključivo na evropski standard relativnog siromaštva. Nezavisne studije i projekcije UNICEF-a procenjuju da u apsolutnom siromaštvu živi između 750.000 i 800.000 građana koji doslovno nemaju dovoljno hrane svakog dana. Taj podatak uspešno je potisnut iz zvaničnog institucionalnog diskursa.

Ako stanovništvo podelimo na pet jednakih grupa po prihodima od po 20 odsto, socijalni jaz postaje matematički jasan. Prva petina najsiromašnijih, koju čine nezaposleni, primaoci socijalne pomoći i penzioneri sa minimalnim primanjima, raspolaže sa svega 5,5 do šest odsto ukupnog nacionalnog dohotka i njihov budžet ne pokriva ni zvaničnu minimalnu potrošačku korpu, dok petina najbogatijih kontroliše više od 20 odsto ukupnog nacionalnog prihoda, a unutar nje je krug od jedan do dva odsto ekstremno bogatih koji generišu primarnu akumulaciju kapitala.

Da bi pokrila stvarne troškove života tročlanoj porodici potrebne su dve prosečne neto plate, i to pod uslovom da nemaju stambeni kredit ili da ne plaćaju kiriju

Zvanična statistika navodi da minimalna potrošačka korpa iznosi 56.558, a prosečna 109.692 dinara. Državni zvaničnici ističu kao istorijski uspeh da minimalna zarada prvi put pokriva minimalnu korpu sa oko 111 odsto. Međutim, unutrašnja struktura te korpe za tročlano domaćinstvo predstavlja čistu statističku fikciju kroz tri ključna apsurdna.

Prvi je da polazi od nerealne pretpostavke da svako domaćinstvo poseduje sopstvenu nekretninu bez dugova. Za stotine hiljada podstanarskih porodica, kojima kirije odnose od 30 do 50 odsto plate, ova korpa je u startu netačna.

Drugi su „ratne porcije“, jer za hranu predviđa jedva 270 dinara po osobi dnevno. Realna i nutritivno prihvatljiva ishrana tročlane porodice košta najmanje 48.000, naspram državnih 24.500 dinara. Treći je statističko poništavanje kulture i obrazovanja, jer je obrazovanje u toj korpi svedeno na iznos koji pokriva kupovinu jedne sveske i olovke mesečno, dok stavka za kulturu pokriva cenu jedne bioskopske karte.

Zvanična prosečna korpa jedva se pokriva prosečnom neto zaradom od 121.650 dinara, ali u realnosti, da bi pokrila stvarne troškove života tročlanoj porodici potrebne su dve prosečne plate, i to pod uslovom da nemaju stambeni kredit ili da ne plaćaju kiriju.

Dok NBS vodi restriktivnu monetarnu politiku visokih kamatnih stopa kako bi ukrotila inflaciju, izvršna vlast sprovodi izrazito ekspanzivnu, procikličnu fiskalnu politiku koja deluje u potpuno suprotnom smeru. Država generiše masovnu potrošnju kroz pokretanje ekstremno skupih infrastrukturnih projekata, od Ekspa i Nacionalnog stadiona, do metroa i brzih





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: bez naslova

Autori: Zoran Nikolić

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

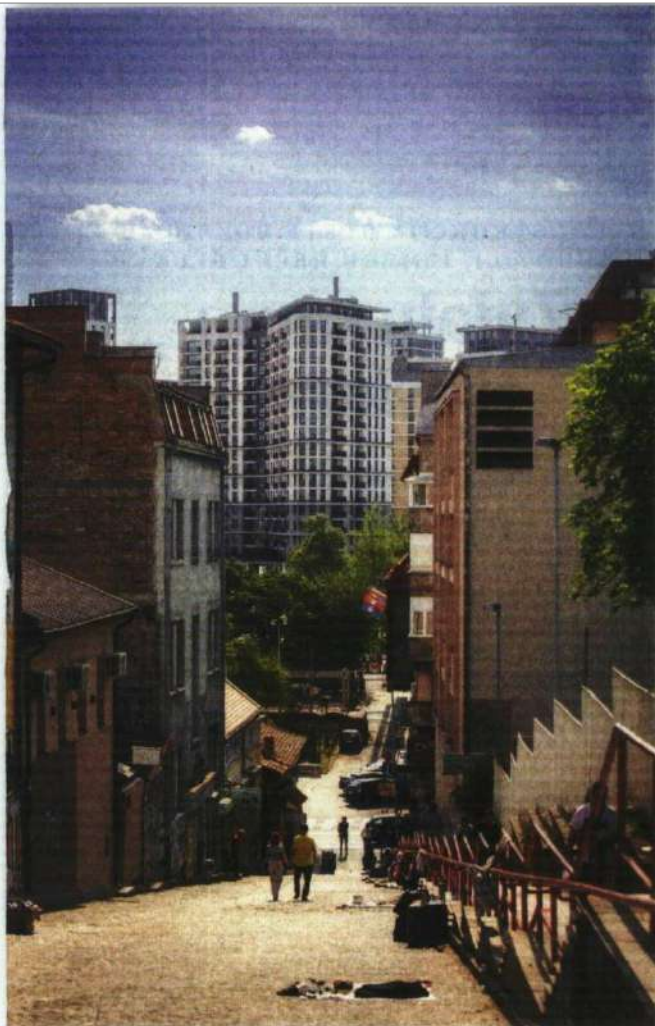
Napomena:

Površina: 1317



Naslov: Koliko nas košta fasada „ekonomskog tigra“

Strana: 40,41,42



BALKANSCAT/SHUTTERSTOCK

pruga. Međutim, dublji uvid u državnu kasu razotkriva duboku asimetriju poretka u kojem se finansijski privid kupuje na račun budućih generacija.

Zvanični srednji kurs godinama se rigidno održava na oko 117,36 dinara za evro. Stručna javnost ukazuje da je na osnovu akumulirane višegodišnje razlike u stopi inflacije između Srbije i evrozone dinar realno preceđen. Prema ekonomskom modelu pariteta kupovne moći, realna vrednost evra bi trebala da bude znatno viša. Održavanje ovog nerealnog odnosa ključni je alat političkog privida: kada se BDP obračunat u dinarima podeli sa nerealno niskim kursom evra, dobija se fiktivno predimenzionirana vrednost nacionalne ekonomije izražena u evropskoj valuti.

Ovaj mehanizam istovremeno omogućava državi da udeo javnog duga, većinski indeksiranog u stranim valutama, statistički drži na bezbednom nivou ispod 50 odsto BDP-a. Nusproizvod ove politike je gušenje domaćeg izvoza – troškovi izvoznika (struja, porezi, plate) rastu u dinarima pod uticajem inflacije, dok za svoje proizvode u inostranstvu dobijaju evre koji uvek

isto vrede, što stimuliše uvoznički lobi i uništava domaću konkurentnost.

Ukupan javni dug dostigao je istorijski maksimum od 41,83 milijarde evra ili 6.396 evra po stanovniku. Drugim rečima, svaka prosečna tročlana porodica nosi teret državnog duga od 19.188 evra.

Da je državna kasa u ozbiljnom naprezanju svedoči i rebalans budžeta, kojim je projektovani minus povećan na 3,5 odsto BDP-a ili oko tri milijarde evra. Fiskalni savet konstantno upozorava da je ovoliki deficit procikličan i opasan za zemlju sa postojanom inflacijom, a njegovi glavni generatori su netransparentni megaprojekti, koji se realizuju mimo zakona o javnim nabavkama, bez tendera, kroz leks specijalise.

Cena ovog modela je prilično visoka i Srbiju će ove godine samo kamate na kredite koštati skoro dve milijarde evra. Država troši ogroman novac poreskih obveznika na finansiranje duga, umesto da ga usmeri u zdravstvo, obrazovanje ili lokalnu infrastrukturu. Još 1,2 milijarde evra odlaze na subvencije, od čega značajan deo čine podsticaji u kešu multinacionalnim kompanijama, čime se domaća mala i srednja preduzeća stavljaju u neravnotežan položaj.

Kada se makroekonomske anomalije, finansijski pritisci i realna kupovna moć prevedu na jezik svakodnevnog života, razotkriva se duboka klasna i sociološka kriza društva. Ukrštanjem realnih životnih troškova i zvaničnih podataka o zaradama, kristališe se jasna troklasna arhitektura savremene Srbije, podeljena na tri klase, od kojih svaka ima po dva sloja.

Donju klasu čini oko 35 do 40 odsto stanovništva i ona ima dva sloja – niži sa primanjima ispod 56.000 dinara (primaoci socijalne pomoći, nezaposleni i primaoci minimalnih penzija) i viši sa prihodima od 56.000 do 90.000 dinara (domaćinstva sa jednom minimalnom zaradom ili staračka radnička domaćinstva), kojima je prosečna korpa nedostižna, a svaki nepredviđeni trošak (kvar uređaja, kupovina lekova) gura ih u dugove.

Srednjoj klasi pripada između 45 i 50 odsto stanovnika, s tim što njen niži sloj ima prihode od 90.000 do 140.000 dinara, a takav finansijski prosek se u EU klasifikuje kao proletarijat. Kako je medijalna neto plata 95.036 dinara, to znači da polovina zaposlenih balansira na ovoj ivici, a tu spadaju prosveta, zdravstvo i uslužni

sektor. Viši srednji sloj podrazumeva primanja od 140.000 do 250.000 dinara i to su finansijski stabilne porodice sa dve iznatprosečne plate (stručnjaci, inženjeri, srednji menadžment), koje pokrivaju troškove bez odricanja i mogu nešto i da uštede.

I gornja klasa, kojoj pripada oko 10 odsto stanovnika, ima svoj „niži“ sloj, sa prihodima od 250.000 do

Ukupan javni dug dostigao je istorijski maksimum od 41,83 milijarde evra, tako da svaka prosečna tročlana porodica nosi teret državnog duga od 19.188 evra





Datum: 08.10.2026

Medij: Radar

Rubrika: bez naslova

Autori: Zoran Nikolić

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 1317



Naslov: Koliko nas košta fasada „ekonomskog tigra“

Strana: 40,41,42

600.000 dinara i tu spadaju visokoobrazovani stručnjaci u deficitarnim profesijama, IT sektor i lekari sa privatnim praksama. Viši gornji sloj, sa primanjima većim od 600.000 dinara rezervisan je za uski krug jedan do dva odsto najbogatijih, vlasnike krupnog biznisa i top menadžere i oni su potpuno izolovani od inflatornih šokova i fokusirani na disperziju bogatstva i luksuzna dobra.

Prema teoriji Pjera Burdijea, u meritokratskim društvima legitimno stečeni kulturni kapital (obrazovanje, diploma, stručnost) uspešno se konvertuje na tržištu u ekonomski kapital. U Srbiji je na delu perversija ovog modela: obrazovni i kulturni kapital su devalvirani. Umesto njih, kao dominantan resurs postavlja se modifikovani socijalni kapital – partijska mreža i lojalnost. Ova anomalija duboko menja društveni habitus pojedinca, usmeravajući ga ka podaništvu, konformizmu i prihvatanju korupcije kao normalne strategije napredovanja.

U ekonomskom smislu nastaje paradoks gde nekvalifikovani kadrovi u povlašćenim sektorima finansijski pretiču najobrazovaniji deo društva. Tradicionalna srednja klasa, koja bi morala biti nosilac kritičke misli, doživljava proletarizaciju. Kada institucije oslabe do te mere da rad i zakon ne vrede ništa u poređenju sa partijskom moći, javlja se masovni cinizam, apatija i uverenje da je „sve laž“.

Ovaj mehanizam savršeno objašnjava Veberova teorija moći. Urušavanjem racionalno-legalnog poretka (institucija, nepristrasnih zakona) uspostavlja se hibrid harizmatičke i patrimonijalne vlasti, gde elita tretira državu i budžet kao svoj privatni posed. Za donju i nižu srednju klasu, populističke mere i jednokratna davanja funkcionišu kao psihološki pojas za spasavanje. Time se potpisuje regresivni klijentelistički ugovor: građani svesno menjaju svoj politički glas i autonomiju za minimum ekonomske sigurnosti koju garantuje partija, a ne pravni poredak. Glasanje prestaje da bude čin ideološkog izbora i postaje bazična strategija preživljavanja.

Krajnji i najtragičniji bilans ovog sistema jeste masovni egzodus stanovništva. Zemlju godišnje napusti između 40.000 i 60.000 ljudi, od čega trećinu čine mladi i visokoobrazovani. Što je mlada osoba obrazovanija i što poseduje vredniji kulturni kapital, to su planovi za napuštanje Srbije čvršći. Oni ne beže samo od niskih plata, već od sloma meritokratije, opšte pravne nesigurnosti i zagađene životne sredine.

Masovni odlazak poreskih obveznika urušava odnos zaposlenih i penzionera, čineći penziona i zdravstveni fond dugoročno neodrživim bez novih zaduživanja. Koначno, ovaj egzodus deluje kao idealan sigurnosni ventil za vladajuću elitu. Građani koji bi artikulisali bunt i zahtevali jačanje institucija napuštaju zemlju. Biračko telo se dodatno pasivizuje, raste udeo klijentelistički zavisnog stanovništva, čime se politička kultura podaništva dugoročno cementira. ■

autor je redovni profesor sociologije i metodologije





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 2808



Naslov: STVARNE ŽRTVE I VUČIĆEVO GLUMATANJE

Strana: 1,4,5,6,7





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Aleksandar Šapić

Naslov: STVARNE ŽRTVE I VUČIĆEVO GLUM

Napomena:

Površina: 2808



Strana: 1,4,5,6,7

4 Predizborna kampanja i političko nasilje

STVARNE ŽRTVE VUČIĆEVO GLUM

Bivši predsednik Srbije ušao je u izbornu kampanju sa gotovo svim polugama političke i institucionalne moći. Istovremeno, njegovi protivnici postaju nasilnici, teroristi, strani plaćenici i pretnja državi, dok se vlast predstavlja kao strana koja se samo brani. Od Bežanijske kose i Futoške pijace do Beogradske arene, ista zamena uloga otvara pitanje opasnije od toga ko je započeo pojedinačni incident: šta se događa kada politički protivnik prestane da bude konkurent na izborima i postane neprijatelj od kojeg treba braniti Srbiju

Nije dugo trajalo. Zvanična predizborna kampanja još se nije ni zahuktala kada je Srbija dobila prve slike nasilja. Gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić na ulici na Bežanijskoj kosi, opoziciona odbornica sa slomljenim nosom, nekoliko snimaka istog događaja i dve priče koje gotovo da nemaju dodirnih tačaka.

Tatjana Mičić je rekla da ju je Šapić udario. Šapić je tvrdio da je nije udario, već odgurnuo dok je pokušavao da se odbrani od njenog supruga. Onda su počeli da stižu snimci. Jedan, sa nadzorne kamere, širio se društvenim mrežama kao dokaz da je gradonačelnik napadnut. Drugi, snimljen iz neposredne blizine, jasno je pokazao deo sukoba koji se odigrao pre sekvence sa nadzorne kamere i tu se vidi da je Šapić udario Mičić, koja je završila sa frakturom leve nosne kosti. No, rasprava o tome šta se dogodilo veoma brzo se pretvorila u raspravu o nečem drugom.

Ko je koga napao? I, još važnije, ko je žrtva? Dan kasnije, stotinak kilometara severnije, pojavile su se nove slike. Kod Futoške pijace u Novom Sadu sa jedne strane bili su aktivisti Srpske napredne

stranke, a sa druge studenti i građani koji podržavaju Studentsku listu. Između njih transparent "Studenti pobeđuju". Najpre je kandidat SNS pokušao da uzme zastavu sa tim natpisom. Nekoliko sati kasnije dogodio se novi susret dve grupe, ponovo pokušaj uzimanja transparenta, guranje, a zatim fizički sukob. Aktivistkinja SNS Ljiljana Cvjetković dobila je udarac.

Taj trenutak ubrzo je postao politička priča večeri. Aleksandar Vučić govorio je o napadu na ženu. Predsednik SNS Miloš Vučević otišao je dalje i Iliju Srdanovića, prvog čoveka Studentske liste, označio kao "direktno odgovornog" za udarac. Tužilaštvo u tom trenutku nije imalo tako gotov odgovor. Naložilo je policiji da pribavi i pregleda snimke, identifikuje učesnike i utvrdi šta se zapravo dogodilo. Politička presuda stigla je pre institucionalne istrage. Naknadno su se pojavili i novi snimci, koji su pokazivali da je sukob imao više faza i da se događaji teško mogu svesti na jedan udarac i jedan kadar. To, naravno, ne menja činjenicu da je Cvjetković bila udarena. Ali pokazuje nešto komplikovanije.

U fizičkom sukobu ista osoba može u jednom trenutku biti napadač, a nekoliko



STVARNO NASILJE, A NE VUČIĆEVO IZIGRAVANJE UGROŽENOSTI: Simbol brutalnosti režima, Valjevo, 14. avgust 2025.

Foto: Đorđe Doković

sekundi kasnije žrtva. Kamera može da zabeleži oba trenutka. Politička propaganda ne mora da pokaže oba. Ona bira kadar, a onda mu daje značenje. Za nekoliko dana tako se otvorilo pitanje koje bi moglo da prati čitavu ovu izbornu kampanju: ko se u Srbiji od koga brani?

ODSUDNA BITKA

Psiholog Žarko Trebješanin misli da nasilni incidenti nisu odvojeni od jezika kojim se ova izborna kampanja vodi.

"Očigledno je da se sada forsira nasilje, sa strane vlasti", kaže on. Važno je, objašnjava, proizvesti osećaj da pred Srbijom nisu obični izbori. Da nije reč o proceduri u kojoj jedna vlast može da dobije

8. oktobar 2026. VREME





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 2808



Naslov: STVARNE ŽRTVE I VUČIČEVO GLUMATANJE

Strana: 1,4,5,6,7

5

I [ATANJE



ili izgubi većinu, nego o nečemu mnogo većem – opstanku.

“Oni kažu da li će Srbija da propadne, ali zapravo misle na svoju vlast, da li će je sačuvati ili ne. Za njih to jeste na neki način bitka za opstanak.” Trebješanin upravo u tome vidi opasnost. Izbori postoje da bi politički sukob preveli u proceduru. Vlast se dobija i gubi glasovima upravo zato da se ne bi osvajala i branila silom. “Izbori služe tome da se smanji nasilje, a ne da se poveća.” Ali ako izbori postanu bitka za opstanak, menja se i protivnik. Više nije samo neko ko želi da pobjedi na izborima. Postaje neko ko želi da vas uništi.

Nekoliko dana posle prvih incidenata, Beogradska arena ponudila je gotovo savršenu sliku tog paradoksa. Desetine autobusa slivale su se prema Novom

Beogradu. Arena je bila gotovo puna, a nekoliko hiljada ljudi ostalo je ispred. Folk muzika zagrevala je publiku. Zastave, “Aco, Srbine”, “Kosovo je srce Srbije”. Sa dela tribina čulo se i skandiranje Ratku Mladiću.

Prorežimski mediji govorili su o čak 75.000 ljudi. Brojevi, međutim, teško mogu da stanu u prostor u kojem je skup održan. Arhiv javnih skupova procenio je da je ispred Arene bilo između 5.000 i 6.000 ljudi, na osnovu granica skupa i procene gustine na terenu. Arhiv ne procenjuje skupove u zatvorenom. Za unutrašnjost, međutim, postoji drugi prilično jednostavan podatak: sama Beogradska arena navodi da velika dvorana, zavisno od konfiguracije događaja, prima oko 18.000 posetilaca.

Čak i sa punom dvoranom i svim ljudima koje je Arhiv procenio ispred nje, ostaje veoma dug put do 75.000. Nije, međutim,

sporno da je Arena bila puna niti da je SNS još jednom pokazao sposobnost da organizovano dovede desetine autobusa i hiljade pristalica.

Bio je to prizor političke i finansijske moći. I upravo zato je ono što je usledilo bilo zanimljivije. Na binu je izašao čovek koji tu moć gradi gotovo deceniju i po.

Međutim, Aleksandar Vučić nije govorio kao neko ko je četrnaest i po godina centralna figura vlasti u Srbiji. Predstavljao je svoj program gotovo kao da vlast tek treba da osvoji, a zemlju promeni iz temelja. I ponovo je postojala pretnja. Vučić je govorio o ogromnom novcu koji dolazi spolja i podstiče mržnju. Govorio je o političkim protivnicima koji “počinju da pribegavaju nasilju”, posebno prema ženama. Pozvao je Arenu da aplauzom pozdravi Ljiljanu Cvjetković, aktivistkinju SNS udarenu u Novom Sadu. A onda je pružio ruku.

“Imaju načine, sredstva, ogroman novac spolja koji tu mržnju podstiču. Ja od vas tražim: mi to nikad ne smemo da uradimo, mi treba prema njima da pokažemo poštovanje, vратиće se oni na put, oni su za nas ljudi i uvek će biti, ma koliko mi za njih nismo.”

Gotovo čitav Vučićev mehanizam stao je u tih nekoliko rečenica: novac dolazi spolja; druga strana širi mržnju i pribegava nasilju; mi ne uzvraćamo, pokazujemo im poštovanje, smatramo ih ljudima, ali ne i oni nas... Trebješanin kaže da takva dvostruka poruka nije novost. “On ima običaj da se predstavlja kao čovek koji je pomiritelj i ujedinitelj”, kaže. Tada govori da treba da se razumemo, a onda “čitav govor intonira tako da smo mi krajnje podeljeni i da sa neprijateljem nema šta da se dogovara i pregovara”. Na kraju ostaje mnogo jednostavnija poruka: “Otprilike, odsudna bitka je ko će koga uništiti.”

POMIRITELJ I NEPRIJATELJ

To je, prema Trebješaninu, suština dvostruke poruke. Jedna kaže da nasilja ne sme biti. Druga se šalje načinom na koji se govori o ljudima sa druge strane.

“Ako političke protivnike predstavljate kao neprijatelje, onda naravno da kod ljudi izazivate afekt mržnje i neprijateljstva.” Za deo publike oni tada prestaju da budu studenti, profesori, opozicionari ili građani koji jednostavno žele drugačiju vlast. Postaju “teroristi koji će uništiti državu”.





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 2808



Naslov: STVARNE ŽRTVE I VUČIĆEVO GLUMATANJE

Strana: 1,4,5,6,7

6

FLASTERI: Redovni dolazak naprednjačkih aktivista na studentske akcije

Foto: Zorica Popović

Kod manje obrazovanog dela publike, upozorava Trebješanin, takva poruka može imati još ozbiljniju posledicu: ako su ljudi sa druge strane predstavljani kao štetočine koje ugrožavaju državu, onda se menja i odnos prema onome što im se može dogoditi. Tu počinje možda najveći paradoks Vučićeve političke komunikacije.

Čovek koji raspolaže najvećom političkom organizacijom u zemlji, čija stranka ima vlast na svim nivoima i iza kojeg stoji državni aparat, već godinama govori iz pozicije čoveka kojeg progone.

Nekada domaći protivnici. Nekada strane službe. Nekada svi zajedno. Jedan od upečatljivijih primera dogodio se posle protesta 15. marta 2025. i tvrdnji da je protiv demonstranata upotrebljen zvučni top. Jedna televizijska emisija dobila je naslov "Pokušaj streljanja Aleksandra Vučića". Predsednik Srbije rekao je da on nije pucao na demonstrante. Oni su, rekao je, pucali na njega. "Mi i ja nismo pucali u njih, oni jesu neometano pucali u mene." Govorio je potom o sebi, napadima kojima je izložen, porodici i majci koja plače. A onda je napravio poslednji korak. "To je bio način da isto urade i sa Srbijom."

Put od jednog čoveka do države bio je završen. Napadnut je Vučić. Napadnuta je Srbija. A neprijatelji su isti.

DRŽAVA POD OPSADOM

Trebješanin kaže da ljudima koji politiku prate iz različitih izvora takva konstrukcija može delovati providno. Ali publika nije homogena. Treba se, kaže, staviti u poziciju ljudi kojima su mediji pod kontrolom vlasti glavni ili jedini izvor političkih informacija. Čak i kada do njih stigne informacija iz nekog drugog izvora, oni mogu unapred da je odbace jer je taj izvor već označen kao neprijateljski.

U takvom informacionom svetu sasvim je moguće poverovati da je najmoćniji čovek u zemlji istovremeno i čovek kojeg svi progone. "On se predstavlja kao žrtva koju svi napadaju, strane sile i strane službe", kaže Trebješanin. A onda postavlja jednostavno pitanje. Ako strane službe zaista godinama pokušavaju da sruše predsednika i državu, šta radi srpska služba? Zašto to ne spreči? Zašto nema optužnica?

Sa studentskom pobunom takav način objašnjavanja političkog sukoba dobio je



novu snagu. Protesti odavno nisu samo protesti. Oni su "obojena revolucija". Organizovana i plaćena spolja.

Iza nje se pojavljuju strane službe, regionalni protivnici Srbije i interesi koji žele da destabilizuju zemlju. U toj slici gotovo da nema mesta za jednostavnije objašnjenje: da su neki građani nezadovoljni načinom na koji se zemljom upravlja. Ako su studenti politički protivnici, sa njima se može polemisati. Ako su deo strane operacije, odgovor države dobija sasvim drugo opravdanje.

UNIVERZITET ZA KAZNU

Ako je politički protivnik deo šire operacije protiv države, postavlja se i pitanje šta se događa sa institucijama koje su tom protivniku pružile prostor. Tu dolazi univerzitet. Studentski protesti mesecima su imali institucionalno uporište upravo tamo. Profesori i fakulteti podržavali su studente, a vlast je univerzitet sve češće tretirala ne kao autonomnu instituciju sa kojom je u sukobu, nego kao političkog aktera.

U Areni je Vučić najavio "red i disciplinu" u obrazovanju. Poručio je da škole i fakulteti neće biti "opštinski odbori političkih stranaka", a profesorima da treba da uče decu ili se tim poslom više neće baviti. Najavio je i konkurenciju domaćim fakultetima – strane visokoškolske ustanove.

Ideja nije nova. Vučić je ranije govorio da je najavom dolaska stranih univerziteta "dirnuo u osinje gnezdo" i ugrozio privilegije univerzitetskih profesora. Ali posle studentske pobune ista ideja dobija drugačiji kontekst.

Institucija koja je pružila prostor najvećem dugotrajnom izazovu njegovoj vlasti

treba da dobije konkurenciju koju će omogućiti upravo država. Da li je reč o reformi visokog obrazovanja ili političkom odgovoru instituciji koju vlast smatra odgovornom za pobunu?

Trebješanin nema dilemu kako da čita tu poruku. "On bi, naravno, uništio univerzitet", kaže govoreći o tome šta očekuje ukoliko Vučić ostane na vlasti. Trebješanin, međutim, smatra da se još važnija bitka vodi za način na koji će građani videti sve ostale bitke.

SLIKA STVARNOSTI

"Nije slučajno što Vučić glavnu bitku bije za medije", kaže Trebješanin.

Zašto? Zato što ljudi ne reaguju direktno na stvarnost. Reaguju na ono što veruju da je stvarnost.

"Kakvu sliku ljudima naturite, tako će i razmišljati. Ljudi ne reaguju na to kakav je svet i kakvo je društvo, već kako ga opažaju." Ponekad je razlika između stvarnosti i njene političke slike gotovo merljiva: Arena koja prima oko 18.000 ljudi i još 5.000 do 6.000 ispred nje u medijskoj slici postaje skup od 75.000.

Trebješanin smatra da je Vučić odavno shvatio i značaj društvenih mreža. Zato postoji organizovana proizvodnja poruka i armija botova koja ih umnožava. Ali tu se pojavio problem koji vlast ranije nije imala u toj meri – studenti.

Mladi ljudi, kaže Trebješanin, mnogo lakše prepoznaju propagandne obrasce, izvrgavaju ih ruglu i vraćaju ih vlasti kao mimove i parodiju. Tako društvene mreže, zamišljene i kao još jedan kanal za distribuciju političke poruke, postaju prostor u kojem ta poruka može da se raspadne.

"Batina ima dva kraja", kaže Trebješanin. I možda upravo zato borba za sliku





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 2808



Naslov: STVARNE ŽRTVE I VUČIČEVO GLUMATANJE

Strana: 1,4,5,6,7

Hronologija ugroženosti

Priča o Aleksandru Vučiću kao meti mnogo je starija od ove izborne kampanje. Menjali su se događaji, protivnici i optužbe, ali se tokom godina ponavljao sličan obrazac: ugrožen je predsednik, zatim njegova porodica, a sve češće i Srbija.

SREBRENICA, 2015 – POKUŠAJ UBISTVA

Napad na Vučića tokom komemoracije u Potočarima ostao je jedna od ključnih tačaka u narativu o fizički ugroženom predsedniku. U kasnijim istupima vlasti događaj je redovno opisivao kao pokušaj njegovog ubistva.

JAJINCI, 2016 – ORUŽJE KOD PORODIČNE KUĆE

Posle pronalaska oružja nekoliko stotina metara od kuće Vučićevih roditelja, režimski mediji su danima govorili o mogućoj pripremi atentata. Slučaj nije dobio jasan sudski epilog, ali su Jajinci godinama ostali deo političkog inventara nika-da dokazani pokušaji likvidacije predsednika.

JOVANJICA, 2019 – "UDARAJU NA MOJU PORODICU"

Kada su se pojavile tvrdnje o kontaktima njegovog brata Andreja sa Predragom Koluvijom, Vučić ih je negirao i odgovorio da njegovi protivnici "udaraju" na njegovu porodicu jer znaju da ga to boli. Kasnije je izveštavanje o Jovanjici nazivao kampanjom protiv sebe i svoje porodice. Afera koja je počela otkrićem velike plantaže marihuane tako je u predsednikovoj interpretaciji postala i priča o njemu kao meti.

BELIVUK, 2021 – SNAJPER I ATENTAT

Posle hapšenja grupe Veljka Belivuka i pronalaska snajperske puške, državni funkcioneri govorili su o mogućoj pripremi atentata na Vučića. Ali pokušaj ubistva predsednika nije se našao u optužnici protiv Belivukove grupe. Krajem iste godine, upitan o pokušajima atentata, Vučić je odgovorio: "Ne znam ni za jedan."

"OBOJENA REVOLUCIJA", 2025 – META VIŠE NIJE SAMO VUČIĆ

Sa studentskim protestima priča o ugroženosti dobila je širi okvir. Protesti su predstavljeni kao "obojena revolucija", organizovana i finansirana iz inostranstva. Protiv predsednika više nisu samo domaći politički protivnici – iza njih se pojavljuju strane službe i strani interesi, a ugrožena postaje država.

ZVUČNI TOP, 2026 – "PUCALI SU U MENE"

Posle kontroverze o događaju tokom protesta 15. marta 2025, jedna televizijska emisija dobila je naslov "Pokušaj streljanja Aleksandra Vučića". Vučić je rekao: "Mi i ja nismo pucali u njih, oni jesu neometano pucali u mene." A zatim je napravio poslednji korak: "To je bio način da isto urade i sa Srbijom."

Od Srebrenice i Jajinaca, preko Jovanjice i Belivuka, do "obojene revolucije" i zvučnog topa, menjala se vrsta pretnje. Fizička, kriminalna, medijska, politička. Ali se krug širio: od Vučića, preko njegove porodice i pristalica, do države.

U aktuelnoj kampanji taj obrazac više nije samo priča o tome ko ugrožava predsednika. Postao je način da se objasni ko ugrožava Srbiju.

stvarnosti postaje još agresivnija. Dok je Vučić govorio u Areni, druga predizborna slika Srbije stizala je iz Novog Pazara. Tamo je održan skup Studentske liste. Jedan transparent bio je dovoljan da se dve slike iste večeri spoje. Na njemu je pisalo da je u Srebrenici počinjen genocid i da je Ratko Mladić ratni zločinac. "Informer" je iz toga napravio drugačiju poruku. Prema interpretaciji tabloida,

studenti su poručili da je srpski narod genocidan.

A zatim je stiglo pitanje: šta bi se dogodilo kada bi "takvi" sutra vodili državu? Istovremeno se umanjivao broj ljudi okupljenih na studentskom skupu, dok je Arena predstavljana kao dokaz masovne podrške Vučiću. Ali brojanje ljudi ovde je manje zanimljivo od transformacije jedne rečenice. Tvrdnja "u Srebrenici je počinjen

genocid" postala je tvrdnja da je "srpski narod genocidan".

A politički protivnik je u nekoliko koraka prešao put od kandidata na izborima do nekoga ko ponižava sopstveni narod. Istovremeno, u Beogradskoj areni deo publike skandirao je ime Ratka Mladića. Dve slike iste večeri. Na jednoj Mladićevo ime kao patriotski simbol. Na drugoj tvrdnja da je ratni zločinac kao dokaz navodnog neprijateljstva prema Srbiji.

Trebešanin smatra da se upravo na tom tvrdom patriotskom modelu deo publike najlakše mobilise. Kao primer pominje kult ličnosti koji se gradi oko Mladića.

NASILJE KAO SAMOODBRANA

I tu se priča vraća na nasilje sa početka ove kampanje. Nije sporno da nasilja može biti i sa druge strane. Ljiljana Cvjetković jeste dobila udarac, ali ne može se svaki incident objasniti istom matricom. Problem nastaje kada pojedinačni incident prestane da bude incident i postane dokaz o prirodi čitave druge strane.

Tada udarac u Novom Sadu više nije samo predmet za policiju i tužilaštvo, nego potvrda da su "blokaderi" nasilni. Transparent u Novom Pazaru nije politička poruka sa kojom se može slagati ili ne slagati, nego dokaz da studenti preziru sopstveni narod. Protest nije pobuna nezadovoljnih građana, već operacija stranih službi. A promena vlasti prestaje da bude moguć ishod izbora i postaje opasnost za Srbiju. Tu je granica mnogo važnija od propagande.

Jer da bi nasilje nad političkim protivnikom moglo da bude predstavljeno kao odbrana, protivnik prethodno mora da prestane da bude samo politički protivnik. Mora da postane pretnja Vučiću, njegovim pristalicama, a na kraju i samoj Srbiji. Zato možda najvažnija slika ove kampanje nije nijedan od snimaka tuča sa njenog početka. To je Beogradska arena. Puna dvorana, hiljade ljudi ispred nje, desetine autobusa, zastave i gotovo čitava infrastruktura najveće političke organizacije u zemlji. To je možda i suština paradoksa ove kampanje: što je demonstracija moći veća, to je priča o ugroženosti glasnjala. A kada najmoćniji dovoljno dugo govori da je žrtva, menja se i značenje sile. Ona više ne mora da izgleda kao nasilje. Može da izgleda kao samoodbrana.





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Naslov: EMA ILI POLOMLJENO OGLEDALO ŽELJE

Napomena:

Površina: 1996



Strana: 48,49,50,51

KULTURA

48 Intervju: Tatjana Mandić Rigonat, rediteljka

Ema ili polomljeno

“Ovo je muški svet. Pozicija žene je krhka, lomljiva, baš kao i nos žene koji je razbio gradonačelnik, polomljena vilica studentkinje u Novom Sadu. Kao telo žene kad je tema abortus ili natalitet, kao svaka situacija koja tretira ženu kao objekat”



Fotografije:
Marija Janković

8. oktobar 2026. VREME





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Naslov: EMA ILI POLOMLJENO OGLEDALO ŽELJE

Napomena:

Površina: 1996



Strana: 48,49,50,51

49

ogledalo želje

Početak nove pozorišne sezone u Beogradu obeležila je premijera Opere i teatra Madlenianum *Ja, Ema – Ljubavni život Eme Bovari*. Predstavu je režirala i dramu napisala po motivima romana Gistava Flobera *Madam Bovari* – Tatjana Mandić Rigonat.

Poslednjih godina Tatjana Mandić Rigonat ne režira u Narodnom pozorištu u kojem je zaposlena. *Razbijeni krčag*, *Mirandolinu* i *Strah i nadu* režirala je u pozorištima regiona i za sve je nagrađena – *Strah i nada* je ovog juna proglašena najboljom predstavom u Makedoniji. Međutim, Narodno pozorište se ni jednom nije pohvalilo uspesima svoje rediteljke. Na njihovom sajtu nema čak ni vesti da je septembra 2024. postala prvi dobitnik nagrade koja nosi ime Jagoša Markovića, jednog od najvećih reditelja u istoriji Narodnog pozorišta.

Kako god. Na pozorišnim scenama trenutno su četiri njene predstave koje u naslovu imaju ime žene. *Nora*, *Mirandolina*, *Jelena Anžuska* i *Ja, Ema*. I svaka od njih je afirmacija ženske snage i hrabrosti da iskorači u sopstvenu slobodu. Igra se i *Gospođa ministarka*, ali kako kaže Tatjana Mandić Rigonat, to je titula, a ne ime, a i igra je muškarac.

VREME: Zašto je Ema odlučila da progovori? Možda da bi prekinula potragu za odgovorom na pitanje ko je Floberova gospođa Bovari? Ili da bi ispričala priču o drugima koji su uticali na njen život?

TATJANA MANDIĆ RIGONAT: Nema priče o sebi a da nije priča i o drugima, u nama i oko nas. Mi postojimo kroz odnose. Roman *Madam Bovari* je remek-delo, a Ema Bovari jedan od najraskošnijih likova svetske književnosti, impresivan i zagonetan. I pored svega što je napisano o njoj, ostaje uvek nešto neizrecivo. "Ema je neuhvatljiva, menja oblik kao oblaci." Ni boja njenih očiju nije postojana. (Rasprava o boji Eminih očiju jedan je od fetiša ljubitelja ovog romana) Ona je buntovnica iz 19. veka, prestupnica, preljubnica, pre Ledi Četerli i Ane Karenjine. Isko-

račila je iz društvenog, klasnog i rodnog okvira. Usudila se da želi Strastveno da traga za ispunjenjem ideala kroz umetnost, maštu i čulna uživanja. Po njoj je uspostavljena i psihijatrijska dijagnoza "bovarizam". Još od 2018. tražila sam način, umetnički postupak koji bi scenski oživeo tu priču. Klasična dramatizacija nije dolazila u obzir, jer sam je doživljavala kao nedovoljnu. Godinama kasnije, došla sam do forme kroz koju je moguće pričati o fenomenu glavne junakinje i romana iz savremene perspektive. Kroz Emin glas – prvo lice jednine, *Ja, Ema*.

Isto to o sebi kaže i Flober.

Flober je napisao oko 5000 pisama, a posebno su lepa, strastvena i uzbudljiva ona koja je razmenjivao sa Lujzom Kole, pesnikinjom i njegovom velikom ljubavi. U jednom od njih piše i *Emma c'est moi* – u prevodu "Ema, to sam ja". Taj život pisca u fantaziji (a toliko toga ličnog Flober je ugradio u Emu, što vidimo iz pisama), androginitet, sve mi je to bilo zanimljivo, a najzanimljivije dati liku iz romana polemički ton. *Ja, Ema* sadrži subjektivan odnos prema delu. Ali da, žena je u prvom planu. Moderna junakinja. Savremena, svesremena, sa iskustvom od vek i po, koliko postoji u istoriji književnosti i psihi generacija čitalaca. Govori o sebi i o drugima, kroz biće glumice Jane Milosavljević.

Na početku predstave ona kaže publici: "Ja večeras biram šta ću vam reći o sebi". U smislu – preuzimam svoj život u svoje ruke, neću više da živim kako drugi hoće?

I to je oblik slobode. Emancipacije. Neću da budem objekat. To je i uspostavljanje distance u odnosu na roman koji je nemoguće oživeti u totalu. Jer roman nije samo priča, nego i čuveni piščev stil brušen pet godina, koliko je Flober pisao *Bovari*. Pokušao je da proznoj rečenici da snagu poezije. To je i konfrontacija i sa tuđačima njenog lika. Jedna pozorišna fantazija u kojoj je moguće da fiktivni lik jednog pisca oživi kao samostalna žena koja preuzima priču i vodi je tako što pokušava

da shvati šta se u stvari dogodilo s njom i njenim životom. Zašto se ubila. I šta ju je ubilo. Ko je kriv? Flober je jedan od likova s kojim u predstavi polemiše. Tu su i drugi važni muškarci, muž, fatalni ljubavnici, apotekar, sveštenik, apotekarski pomoćnik, zelenoš, notar, koji govore o njoj i sa kojima ona ima različite odnose. Tu su i svekrva, služavka i ćerka. Tu su i predstave o životu formirane na osnovu svetova mašte, poezije, romana nekad, danas i filma, popularne kulture, rokenrola. Eros nepredvidivo kruži. Kao i depresija. Važni su i film i muzika u jeziku predstave, koja se odvija kao neko pozorišno suđenje, rekonstrukcija njenog života.

"Muškarac je slobodan. Može da proživi strasti, da putuje po svetu, savladava prepreke, dosegne ideale, okusi najveću sreću", kaže Ema. Takođe i da su muškarci varalice, da im je kukavičluk u prirodi. Očigledno, muški svet je sputava. Da li Ema zbog toga beži od stvarnosti?

Mislim da potreba za drugim svetovima, mašte, umetnosti, nema veze sa muškim i ženskim. Sanjari nemaju pol i rod. Sanjari su prosto sanjari. I Ema Bovari i Don Kihot. I Flober kad piše i Virdžinija Vulf kad piše ili Felini kad snima film. Realnost nije dovoljna. Umetnost je druga stvarnost, ne njena kopija. Koliko je samo "izama" koji pokušavaju da uspostave vezu sa stvarnošću ili da je raskinu. Ali da, Ema je tesno u svetu u kome je. I kaže da je žena slobodna samo u mašti! To je 19. vek. Tipičan Floberov junak je onaj koji je srećniji u mašti i fantaziji nego u životu. Volim njegovo *Sentimentalno vaspitanje*, Frederika Moroa. Ali mereno mogućnostima samoostvarenja, muškarac je slobodniji i danas, posle svih revolucija i socijalizma i feminizma. Ovo je muški svet. Pozicija žene je krhka, lomljiva, baš kao i nos žene koji je razbio gradonačelnik, polomljena vilica studentkinje u Novom Sadu. Kao telo žene kad je tema abortus ili natalitet, kao svaka situacija koja tretira ženu kao objekat, za različite projekcije ideološke prirode.





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 1996



Naslov: EMA ILI POLOMLJENO OGLEDALO ŽELJE

Strana: 48,49,50,51

50



Zanimljivo je uporediti roman *Madam Bovari* i bilo koji roman Ani Erno, *Događaj* ili *Godine*, recimo.

Emi je stalo do boljeg života, do ljubavi, do lepote. Društvo u kom živi ima drugačije potrebe i drugačiji ukus. Da li traži nemoguće? Da li je, odbijanjem da se prilagodi, sama sebe osudila na smrt?

"Mediokriteti guše život. Najplemenitije težnje se proganjaju i klevetaju. Nikad se duhovnost nije tako malo cenila. Nikada mržnja prema svemu velikom, prezrenje Lepote, odvratnost prema književnosti, nije bila tako izražena. Oduvek sam pokušavao da živim u kuli od slonovače, ali plima govana udara o njene zidove i preti da je potkopa." Ovako Flober opisuje svoje vreme, naše vreme. I nemogućnost da živis izvan sveta. A Ema je studija ženske čežnje, hrabrosti i samouništenja, potraga za celovitošću – za potpunom ženom. Za duhovnom (od petnaeste godine "prlja ruke prašinom iz biblioteke") i telesnom. Traži odgovore na pitanja: "Šta je to ljubav, zanos, sreća? Šta te reči znače u životu, a tako su lepe u knjigama". Prezire skučenost duha, odvratnu, banalnu, dosadnu malograđansku sredinu i odbija da se pomiri sa osrednjošću. Želi život u kome se srce širi, a čula cvetaju. Očarava se i razočarava. Postaje razlupano ogledalo želje. Ona spozna je i ekstazu mašte i ljubavi i bodlerovski *splin* – duboku teskobu, užas. U predstavi je težište na bankrotu, emocionalnom, ljubavnom, materijalnom, bankrotu ideala i iluzija.

Njena svekrva je simbol onih koji se protive napretku. Emi zamera što čita "knjige protiv religije, u kojima se ismevaju popovi, Voltera čita" i svom sinu kaže: "Zabrani joj da čita romane". Najavljuje da će prijaviti policiji knjižare koji joj šalju knjige, jer "policija bi morala da hapsi loše knjige kao lopove i trovače duše". **Zvuči poznato?**

Da, to je poznato, veoma. Smešno i opasno istovremeno. Ta policija duha, umetnosti! A žene poput te svekrve u drami, više nego u romanu, samo su ženski potporni stubovi patrijarhata, onog najrigidnijeg. Čitanje je čin slobode, oslobođanja. U istoriji književnosti bilo je pokušaja zabrana knjiga, cenzure pojedinih poglavlja u njima. Čuven je sudski proces vođen protiv Flobera, štampara i izdavača romana *Madam Bovari*. Zbog povrede javnog i verskog morala. Skrnavljenja svetosti braka, preljubništva. Transkripti sa tog suđenja ostali su svedočanstvo suđenja, u suštini. Ženi. Emi! Svemu što je činila i za čim je žudela. Muškarce je, na sreću, književnost oslobodila, ali Ženi se i danas sudi kad se usudi da želi preko dozvoljenog okvira, podjednako rigidno kao nekad. Suđeno je i romanu *Ljubavnik Ledi Četerli* D. H. Lorensa. U Velikoj Britaniji je 1928. proglašena zauvek zabranjenom knjigom. Tek na suđenju 1960. roman je oslobođen i objavljen u integralnoj verziji. Meta je žena, seksualnost, žudnja i način na koji je umetnik prikazuje, kao i rušenje staleških barijera.

Da li su replike o pozorištu vaše ili Floberove? Apotekar Ome kaže da je pozorište "najvažnija od svih umetnosti", a sveštenik mu odgovori: "Pozorište je sotonino dete". Ovaj detalj, a u tekstu drame ih ima više, jeste preslikana naša stvarnost.

Omeova rečenica je Floberova. Sveštenikova je moja. Kao i ona kada Ema posle neuspelog pokušaja traženja pomoći od sveštenika, za svoje psihičko stanje kaže: "Muškarac u haljini, a ne zna ništa o ženil" Ili da citiram omiljenog Stepana Trofimoviča Verhovenskog iz romana *Zli dusi*: "Hrišćanstvu zameram što nije shvatilo ženu. I nije. Samo majčinska dimenzija kroz lik Bogorodice blista u svojoj lepoti u istoriji umetnosti i u životu". A to je jedan od arhetipova koji ne obuhvata sve dimenzije Žene. Niti ono što oličava Ema.

Flober je milje provincije duha izvanredno pustio da živi u romanu. Jonvil realno kao mesto ne postoji, pisac ga je stvorio kao provinciju nad provincijama. I Jonvil ima svoj Ekspo, poljoprivredni sajam gde se među stokom, balemom, šatorima pevaju ode vladaru, mudrom kralju koji vodi zemlju putevima napretka.

Na početku predstave Ema pita publiku: "Ko sam ja?", kako bi navela gledaoce da se zapitaju to isto, da osveste da su svoji i stvarni, da nisu stvoreni po nečijem kalupu. A kada odgovore na to, verovatno najvažnije pitanje svakog čoveka, šta će s tim odgovorom? Da li će im život biti bolji?

8. oktobar 2026. VREME





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Naslov: EMA ILI POLOMLJENO OGLEDALO ŽELJE

Napomena:

Površina: 1996



Strana: 48,49,50,51

Mislim da je to pitanje prati čoveka kroz život. Ono je deo potrage za sopstvenim glasom – mislima, stavovima, osećanjima, identitetom, ličnošću. To se pita i Ibzenova Nora. To se pita i Čehovljev Ivanov. Moja zbirka pesama ima naziv *Kaži mi ko sam*. Znam da nisam ista kao pre deset godina, taj pogled unutra meni je važan. Neko beži od tog pogleda. Neko želi da živi živote drugih, a ne svoj. Neko živi kroz druge. Lepota pozorišta i pisanja, čitanja, gledanja filmova je to što u fantaziji možeš da budeš drugi, mnogo raznih drugih, da se identifikuješ i prepoznaš deo sebe.

Drama počinje i završava se pitanjem. Prvo postavlja Ema, a poslednje – njena ćerka Berta. Ona pita publiku koja je ovo sadašnjost, kakvu osnovu smo napravili budućnosti u kojoj će ona živeti. Šta biste joj odgovorili?

Tokom predstave, devojčica je prisutna na sceni i gleda živote likova, učesnik je i posmatrač. Nije prisutna u ljubavnoj sceni u kočiji, tada je guvernantka odvodi u šetnju. A budućnost je toliko neizvesna, nestabilna, da su potrebne neke čvrste tačke u nama, jer ih u svetu oko nas nema, a njih vidim u sposobnosti da volimo i gledamo u život otvorenog srca, s nadom da će po ko zna koji put dobro u nama pobediti zlo, jer kako opstati bez pozitivnog stava. I u logorima su logoraši pravili umetnička dela.

Dramu *Ja, Ema* napisali ste pre tri godine za Narodno pozorište u Beogradu, ali je postavljena u Madlenianumu. Da li ste u međuvremenu saznali zašto vas nema u pozorištu u kom primete platu?

Ja sam celim svojim bićem na suprotnoj strani univerzuma od uprave pozorišta. Četiri godine (biće toliko jer me nema u planovima ni u 2027) mi lupaju kreativnu rampu. Ja da režiram – to na njihovom jeziku znači davanje prostora neprijatelju.

Da li ima budućnosti za Narodno?

Naravno da ima. Ali tek kada dođe do promene u zemlji. Zato su izbori 25. oktobra zaista biti ili ne biti. ¶

SONJA ČIRIĆ

VREME 8. oktobar 2026.





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: DANILO UVIĆ

Teme: Aleksandar Šapić; Nikola Nikodijević / predsednik Skupštine grada

Naslov: Šapić preživeo 6. oktobar

Napomena:

Površina: 1153



Strana: 10,11

10

Muke po gradonačelniku

Šapić preživeo 6. oktobar

Aleksandar Šapić politički je preživeo 6. oktobar i sednicu Skupštine grada na kojoj se nije ni razmatrala njegova smena. Opozicija je obećala da će je formalno zatražiti u narednom periodu iako je jasno da većinu nemaju. Za sada i oponenti vlasti, ali i građani imaju samo obećanje v. d. predsednice države Ane Brnabić da će "svi u budućnosti videti šta će biti stav stranke" čiji je Šapić potpredsednik. Do tada će režim da začuti, baš kao što i sada glasno tihuje prvi čovek grada koji ponovo nije bio na sednici na kojoj je objektivno bio ključna tema

Iako je sednica Skupštine grada Beograda održana 6. oktobra bila zakazana zbog novih postavljenja na direktorske pozicije i raspravama o planovima detaljne regulacije, već u hodniku zgrade na Trgu Nikole Pašića bilo je jasno o čemu će se najviše pričati. Opozicija, i dalje besna zbog toga što je, posle napada na sada već operisanu odbornicu Tatjanu Mičić, Aleksandar Šapić i dalje na čelu grada, zatražila je da se dopuni dnevni red kroz predlog zaključka o smeni gradonačelnika. Glasalo je samo 15 odbornika opozicije, pa je predlog glatko odbijen. Iako smene nije bilo, opozicija je odlučna da se "izmeri" i zatraži vanrednu sednicu.

LAKOĆA LOMLJENJA VILICA

Marina Pavlić, odbornica Kreni-promeni, prva se obratila na Skupštini grada i zatražila odgovornost gradonačelnika Šapića. "Udariti Tanju (Mičić, prim. aut) znači udariti na sve njene vrednosti, što je nedopustivo. Sve ovo nam se dešava jer su neadekvatni ljudi na pozicijama. Kao odbornici, imamo obavezu da reagujemo jer ovo nije prva polomljena vilica. Gradonačelnik treba da bude ugledan čovek koji štiti sve građane, smiruje tenzije, a ne da ih podgreva. Ujedno to znači i odgovornost za više od milion ljudi u ovom gradu", poručila je Marina Pavlić sa govornice uz komentar da će tražiti odgovornost za ono što za šta se Šapić sumnjiči.

Konkretizaciju onoga što je Pavlićeva pokrenula u uvodnom izlaganju, javnosti je predočio lider Kreni-promeni Savo Manojlović. Prema njegovim rečima, dalji koraci znače sazivanje vanredne sednice na kojoj bi se razmatrala smena Šapića. "Ne postoji nijedna druga tema ovde o kojoj možemo razgovarati

osim o odgovornosti Aleksandra Šapića. Želim da obavestim javnost da imamo sa ostalim kolegama iz opozicije trećinu potrebnih potpisa kojom ćemo tražiti vanrednu sednicu. Očekujem da je predsedavajući zakaže u odgovarajućem roku. Pozivamo i predstavnike Socijalističke partije Srbije da podrže ovaj predlog koji podnosimo u sredu 7. oktobra", kratko je elaborirao Manojlović nakon čega je njegova odbornička grupa napustila salu.

MLAKA ODBRANA ŠAPIĆA

Od partijskih drugova, o Šapiću je jedini govorio Aleksandar Mirković, šef odborničke grupe SNS i kadar od poverenja naprednjaka. Napad na Tatjanu Mičić je osudio, ali umesto konkretnog izvinjenja njoj, uputio je na izjavu bivšeg predsednika države Aleksandra Vučića i pritom ocenio da opozicija ne govori istinu: "Osudujemo svaki vid nasilja kao što smo i radili do sada, pogotovo ako je u pitanju napad na ženu... Aleksandar Vučić ne da nije stao u zaštitu Šapića, već je pet ili šest sati nakon toga izjavio da Šapić snosi odgovornost za to. To je brutalna laž. Žao mi je što su temu iskoristili za jeftinu manipulaciju. Podneli su zaključak zbog određenih postupaka Šapića, a onda napustili sednicu. Za predlog je glasalo 15 od 46 odbornika, što vam govori koliko imaju ozbiljne namere", razložio je stav Mirković, tako da ni dalje nije jasno da li se će se osuda prelići i u visoko podignutu ruku za smenu Šapića.

Takav stav imao je i Nikola Nikodijević, predsedavajući iz redova socijalista, koji je izjavio da prvo čeka predlog pa će se zvanično izjasniti.

Upravo to pitanje je redakcija "Vremena" pokušala da postavi i Aleksandru

Mirkoviću – dakle, da li će odbornici SNS-a glasati za smenu Šapića – ali on se ljubazno izvinio i rekao da ne može da govori. Nije o tome hteo da govori ni naprednjak Nebojša Bakarec, kao ni Toma Fila iz Socijalističke partije Srbije. Upadljivo je bilo ćutanje naprednjaka i socijalista koji će i dalje čekati odluku centrale stranke o tome šta im je činiti.

ĆUTANJE

Ćutanje je primetio i jedan od najaktivnijih odbornika opozicije Stefan Simić, koji je za "Vreme" objasnio zašto naprednjaci ne dižu glas. "Ćute i to je deo taktike jer veruju da je to pokazivanje snage iako ne razumeju da je upravo suprotno. Ovim činom oni pokazuju slabost, ali to je taj radikalni manir. Ne smenjuju oni Šapića jer ga vole, očigledno su odabrali strategiju da ga u ovom momentu ne diraju iako jasno vide do koje mere je upropastio grad. Predlog o njegovoj smeni ćemo podržati, što mora da bude u roku od 15 dana od trenutka kada se predaju potpisi za sazivanje sednice. Šapić je priznao da je prvi započeo konflikt i nadam se da broji poslednje dane na čelu grada", istakao je Simić za "Vreme".

Podršku Šapićevoj smeni dale i odbornici "Mi – snaga naroda" što je saopštio Borislav Antonijević. Ovaj pokret broji deset članova u Skupštini grada, ali u ovom trenutku nije poznato da li će baš svi podržati ovu ideju. Za sada je stiglo obećanje da odbornici koji su ranije glasali za smenu Šapića neće ostati usamljeni. "Ovo što se dogodilo je presedan zbog čega mi više ne želimo da učestvujemo u radu. Solidarno ćemo podržati predlog da se raspravlja o Šapićevoj smeni. Podsećam da smo o ovoj temi već jednom raspravljali i tada nije bio usvojen predlog

8. oktobar 2026. VREME





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: DANILO UVIĆ

Teme: Aleksandar Šapić; Nikola Nikodijević / predsednik Skupštine grada

Naslov: Šapić preživeo 6. oktobar

Napomena:

Površina: 1153



Strana: 10,11



o njegovoj smeni. Nemamo dovoljan broj glasova da izglasamo smenu Šapića osim ako vladajuća većina to ne podrži", istakao je Antonijević.

Još uvek je otvoreno pitanje da li će vlast to i odlučiti iako su objektivno male šanse da naprednjaci "sruše" svog gradonačelnika na predlog opozicije. Izjava v. d. predsednice države i poverenice SNS za Beograd Ane Brnabić da će svi videti kakva će biti sudbina Šapića, umnogome zavisi i od rezultata parlamentarnih izbora 25. oktobra. Šapić uoči sednice nije zakazao ni redovno obraćanje javnosti, što se dešavalo u prošlosti.

U međuvremenu, posle napada na Tajanu Mičić 28. septembra prestao je da govori u javnosti, izuzev na konferenciji za medije 29. septembra kada se izvinio Beograđanima i Aleksandru Vučiću. Nije tajna, o čemu je i "Vreme" ranije pisalo, da Šapić nema veliku podršku unutar stranke čiji je potpredsednik i da ima svega nekoliko kadrova sa kojima je u korektnim odnosima. Poznavao pri lika upravo zato tvrde da je Siniša Mali formalno i dalje odbornik iako na sednice ne dolazi. Razlog je da bi bio kadar koji može da se uključi sa "klupe" i tako zauzvati pad SNS u gradu i ponovo sedne u

GRADONAČELNIKOVA AGRESIJA I JEDAN SLOMLJENI NOS: Izostanak političkih posledica

Foto: Screenshot (Instagram/kreni.promeni: Tanjug/ Beoinfo)

fotelju gradonačelnika posle više od deset godina ako to zatreba.

STARA LICA, ISTE POZICIJE

Novost u gradskim zasjedanjima je i to što se oko sale, kao i na ulazu u zgradu, nalaze jake snage obezbeđenja. Samo ovo skupštinsko zasjedanje motrilo je oko 20 pripadnika momaka i devojaka obučenih u plave dukse, koji su se starali o redu i miru. Ovakva praksa pojavila se nakon prethodnih zasjedanja na kojem je bilo incidenata. Iako je sada slika drugačija, odbornici opozicije kažu da su u pitanju ljudi koji korektno obavljaju svoj posao i da više nema onakvih slika koje smo viđali prošle godine kada su njihove kolege tukle građane koji su protestovali.

Osim rasprave o Šapiću, kroz dnevni red nekoliko sati pred zasjedanje provučeni su predlozi o kadrovskim rešenjima koji su kasnije i izglasani. Tako su naprednjaci i socijalisti ponovo izglasali da na poziciji vršioca dužnosti direktora Javnog komunalnog preduzeća "Gradska čistoća" i u narednom periodu bude Marko Popadić, dobro poznato lice u gradskim krugovima. Osim političke prošlosti, sporno je i to što se nezakonski iznova bira u v. d. statusu. Po istom receptu imenovan je Dušan Tojagić, koji će voditi računa o "Zelenilu", kao i Marija Leković koja će i dalje voditi "Direkciju za građevinsko zemljište i izgradnju", dok će Nemanja Šegrt brinuti o budućnosti JKP "Beogradska tvrđava".

KURSAĐIJE U KULTURI

Novo lice koje je prošlo ispod radara javnosti u hrpi materijala je Jovana Petronijević, koja će voditi "Teatar Vuk". Najpre je razrešen dužnosti v. d. direktora Milan Stojković, da bi na njegovo mesto bila postavljena Petronijevićeva, koja je do sada vodila Kulturni centar Beograd. Popularnost je stekla u sitkomu "Kursadžije", koji se godinama emitovao na jednoj od televizija sa nacionalnom frekvencijom. Interesantno je da je upravo ovaj podatak izostavila kada je slala svoj CV odbornicima kako bi je izabrali. Mizerne su šanse da bi promenili mišljenje i glasali protiv da su to videli, ali je interesantan podatak da je samo to preskočeno u biografiji na dve stranice.

DANILO SAVIĆ

VREME 8. oktobar 2026.





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: IOVANA GLIGORIJEVIĆ

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 1581



Naslov: Kuća, deca i da čute

Strana: 12,13,14

12

Izborna propaganda: **Naprednjaci i žene**



Foto: Vladimir Sporčić / Tanjug

Kuća, deca i da čute

Aleksandar Vučić u ovoj kampanji gotovo da nije održao govor bez pominjanja žena. Sam je objasnio zašto: žena je odgovorna jer mora da brine o kući, deci i roditeljima. U tom komplimentu sadržana je cela njegova predstava o ženi, ali i granica iza koje žena prestaje da bude "naša" i postaje neprijatelj

Mesto događanja je Udruženje žena u Starom Slankamenu, vreme – 1. oktobar. Novinar pita nosioca liste "Aleksandar Vučić – Ujedinjena Srbija" zašto u kampanji toliko govori o ženama. Vučić odgovara u dva koraka.

Prvi je očekivan: žene su, kaže, mete napada. Drugi je zanimljiviji. Uzda se u njihovu "odgovornost, ozbiljnost, posvećenost, racionalnost", a onda odmah objašnjava odakle ta racionalnost dolazi: "Žena zna da ona mora da brine o kući, žena zna da mora da brine o roditeljima".

Vučić sledi primer iz sopstvene kuće. On roditelje, priznaje, vidi možda jednom mesečno. A kad ostari, ko će brinuti o njemu – sin Danilo ili ćerka Milica? Pitanje je retoričko i publika zna odgovor. Zatim stiže i poenta: muškarci mogu po ceo dan da sede ispred kafane i pričaju gluposti, jer znaju da neko drugi brine o važnijim

stvarima. "Žena zna da je na kraju odgovornost na njoj". I završnica: poštuje muškarce, ali najviše veruje ženama.

Teško da je moguće sažetije opisati odnos Aleksandra Vučića prema ženama kao političkoj kategoriji. On ženama priznaje političku racionalnost, ali je izvodi iz njihove tradicionalne uloge. Žena nije razumna zato što je obrazovana, iskusna, zato što ima sopstvene interese ili zato što je o nečemu razmislila i donela zaključak. Razumna je zato što na njoj ostaju kuća, deca i ostareli roditelji. Njena politička vrlina je nusproizvod neplaćenog rada.

To je neobičan kompliment. Ženi daje osobinu koja se u politici smatra vrlinom, a istovremeno joj objašnjava zašto je ima i čemu služi. U toj konstrukciji žena može da bude politički veoma važna. Teško može da bude politički slobodna.

KOMPLIMENT STAR DEVET GODINA

Ništa od ovoga nije novo. U martu 2017, uoči predsedničkih izbora, Vučić se u sportskom centru "Šumice" obratio publici koju su činile gotovo isključivo žene, dočekan crvenim ružama na ulazu. Poručio im je da žene u životu i politici "biraju po odgovornosti, a ne po lepoti", da su manje sebične od muškaraca, više gledaju u budućnost i brinu o potomstvu. Tada je kritikovao i muškarce koji posle razvoda ne plaćaju alimentaciju. I u toj priči muškarac je bio onaj koji izmiče obaveze, a žena ona na kojoj obaveza ostaje, samo što se to predstavljalo kao njena vrlina, a ne kao nepravda.

Devet godina kasnije, u Slankamenu, ista anegdota: neki aktivista mu je davno rekao da žene glasaju za Borisa Tadića zato što je lep, a Vučić i danas tvrdi da žena nikada ne glasa za nekoga ko je





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: IOVANA GLIGORIJEVIĆ

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 1581



Naslov: Kuća, deca i da čute

Strana: 12,13,14

13

lep, nego hoće "stabilnost, sigurnost, rad". Dodao je i da žena neće da joj deca, muževi, roditelji i braća idu u ratove i sukobe.

Formulacija se proširila, slika je ostala ista. Vučićeva žena je stabilna, staložena, okrenuta porodici. Ne traži avanturu nego mir. Ne misli na sebe nego na decu. Ne reaguje na emocije nego računa šta je dobro za kuću, a kuća se u ovom govoru bez ostatka prelijeva u državu. Žena je, kaže, ta koja mora da razmisli šta je najbolje za porodicu, za kuću i za državu – rečenice idu jedna za drugom, kao da je reč o istoj stvari.

Takva žena je idealna biračica. Zašto je važnije pitanje šta se dešava kada žena ne pristane na tu ulogu. Ova kampanja na to daje prilično jasan odgovor. Žene su u nju, uostalom, ušle kasno, tek pošto su isprobani šatori, pesma uz meze i jednokratne isplate penzionerima, a ankete su i dalje pokazivale da Vučićeva lista kaska.

KO SU ČACIKE

Rodno pitanje ušlo je u naprednjačku kampanju na vrata koja je otvorila Ana Brnabić. Na konferenciji za medije optužila je studente FDU u blokadi da u svom spotu pozivaju na silovanje Aleksandra Vučića, a pristalice Studentske liste da prete silovanjem ženama iz SNS-a. Tabloidi su temu prihvatili kao naručenu, a na društvenim mrežama krenula je kampanja "I ja sam čacika": funkcionerke, kandidatkinje i simpatizerke SNS-a snimaju se mobilnim telefonima i poručuju da se ne plaše.

Ministarka za brigu o porodici i demografiju u tehničkom mandatu Jelena Žarić Kovačević objavila je da je i ona čacika. Lekarka Nada Macura rekla je da je čacika i da će zbog toga glasati za listu broj jedan. Predsednica Skupštine opštine Pirot Dragana Tončić poručila je: "Nećete nas jahati, šišati, silovati", jer će glasati za Vučića. Sam Vučić objavio je na Instagramu da su žene "naš ponos" i da je naša dužnost "da ih poštujemo, čuvamo i štitimo". Nekoliko sati ranije objavio je i snimak u kome pita šta bi tek oni koji ovako tuku žene dok su u opoziciji radili da su na vlasti.

Vučić je u Slankamenu rekao da normalan čovek ne može onako da udari ženu i da nije normalan ni onaj ko to prećuti.

Ali baš tih dana gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić fizički je napao



Foto: Jadranka Ilić / Tanjug

■ **Prema Vučiću, dobra žena je odgovorna, racionalna, misli na porodicu, želi stabilnost, ne plaši se i ostaje lojalna. Za studentkinju na blokadi, profesorku koja štrajkuje, novinarku koja postavlja pitanja, majku koju policajci sa barikade unose u maricu, u tom sistemu nema lepih reči. Ona nije žena koju treba čuvati i štititi. Ona je "blokaderka"**

odbornicu pokreta Kreni-Promeni Tatjanu Mičić. Tatjana Mičić nije postala lice nijedne naprednjačke kampanje protiv nasilja nad ženama. Nije bilo ni pitanja šta bi tek radili da su na vlasti – jer jesu na vlasti.

Tu se vidi suština. Vlast ne kaže da žene treba zaštititi. Kaže da treba zaštititi određene žene, one iz njenog političkog sveta. Njihova hrabrost postaje dokaz političke ispravnosti, njihova lojalnost dokaz snage. Feministička organizacija Befem odgovorila je na sve to rečenicom koju vredi zapamtiti: "Ne pristajemo na zaštitu žena po političkoj pripadnosti". I dodala je da ženama u politici nije mesto kao simbolima, štitu ili metama, već kao političkim subjektima.

PEČAT U TUĐIM RUKAMA

Srbija pritom godinama može da pokaže impresivne brojke o ženama u institucijama. Kada je u oktobru 2020. formirana vlada Ane Brnabić, sa svih strana odjekivalo je "ženska vlada": jedanaest žena,

polovina sastava. Kada je dve godine kasnije sastavljena sledeća, Vučić je, kao predsednik SNS-a, naglasio da su jedino naprednjaci predlagali žene i da će ih u vladi biti oko 45 odsto.

Kako je "Vreme" tada pisalo, na izmaku mandata "ženske vlade" prosečno informisan građanin teško da je mogao da nabroji više od tri ministarke. Jednaka zastupljenost bez jednake vidljivosti i učesća svodi se na puki broj, a odnos ministara i ministarki lično je, ručno, štimovao jedan čovek. Ministarke nisu bile u senci ministara, nego u istoj senci kao i ministri. Zorana Mihajlović, verovatno najvidljivija ministarka tog sastava, saznala je od predsednika SNS-a dan pre odluke o novoj vladi da u nju nije pozvana.

Ova kampanja donela je sliku koja to objašnjava bolje od ijedne analize. Kada je krajem septembra podneo ostavku da bi, kako je rekao, bez funkcije učestvovao u kampanji, Vučić je predsedničku dužnost predao Ani Brnabić, dotadašnjoj predsednici Skupštine. Uručio joj je





Datum: 08.10.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: IOVANA GLIGORIJEVIĆ

Teme: Aleksandar Šapić

Napomena:

Površina: 1581



Naslov: Kuća, deca i da čute

Strana: 12,13,14

14

predsednički pečat i dokumenta o pomilovanjima. Srbija tako ima ženu na čelu države, a niko ozbiljan ne misli da je moć promenila adresu. Broj žena na visokim funkcijama može istovremeno da bude stvarna promena i politički dekor. Žena može da bude veoma visoko, a da njena politička autonomija ostane mala.

TELO KAO DRŽAVNI PROJEKAT

Vučićeva odgovorna žena ima i stariju, telesnu stranu. U martu 2018, predstavljajući mere za podsticanje rađanja, objasnio je da će majka koja rodi treće i četvrto dete dobijati od države 30.000 dinara mesečno. "Ne mora ništa da radi, samo da rodi decu", rekao je. U istom paketu najavio je da će žena pre abortusa morati da "ispoštuje proceduru", između ostalog da joj se pokaže ultrazvuk sa otkucajima srca "njene bebe". Primedbe je odbacio unapred: neka se ljute sve organizacije za prava žena. Ustav Srbije kaže da svako

kampanji jeste da je i ona čacika. Žena se u ovom političkom govoru stalno pojavljuje kroz funkciju koju obavlja za porodicu i društvo. Ona rađa, brine, štedi, stabilizuje, razmišlja unapred i održava kuću, a kuća je država. Čak i kada joj se obraća kao biračici, Vučić joj se obraća kao ženi koja mora da misli na druge.

KADA ŽENA PRESTANE DA BUDE ODGOVORNA

Zato najzanimljiviji deo priče nije to što Vučić lepo govori o ženama. On zaista često lepo govori o ženama. Zanimljivije je šta se događa sa onima koje njegovu predstavu ne prihvataju.

U političkom prostoru koji on predvodi, za njih važe druga pravila. Šef poslaničke grupe SNS-a Milenko Jovanov dobio je poslanici Biljani Đorđević da je obukla roze suknjicu i potkratila rubove, pa misli da je interesantna. Naprednjak Vladimir Đukanović objašnjavao je da žene

personifikuje ima vrlo jasne predstave o tome koja žena zaslužuje priznanje, zaštitu i poštovanje. Dobra žena je odgovorna, racionalna, misli na porodicu, želi stabilnost, ne plaši se i ostaje lojalna. Za studentkinju na blokadi, profesorku koja štrajkuje, novinarku koja postavlja pitanja, majku koju policajci sa barikade unose u maricu, u tom sistemu nema lepih reči. Ona nije žena koju treba čuvati i štiti. Ona je "blokaderka".

Dok su se funkcionerke snimale kako se ne plaše, advokaticе studentkinje Jelene Kontić podnele su krivičnu prijavu protiv BIA, jer je, kako je saopštila SHARE fondacija, njen telefon zaražen špijunskim softverom Pegasus. Strah od države, izgleda, nije tema za snimak na Instagramu.

NAJVAŽNIJA BIRAČICA

Zato možda nije najzanimljivije pitanje zašto Vučić toliko govori o ženama. Odgovorio je sam: veruje da će žene razumeti šta je važno, jer imaju obaveze koje muškarci nemaju.

Pravo pitanje je šta podrazumeva kada kaže da žene "razumeju". Ako žena razume da su stabilnost, porodica i bezbednost važne, ona je idealna biračica njegove politike. Ako zaključi da su joj upravo zbog porodice potrebni drugačija politika, drugačije bolnice i škole i institucije koje rade, ako protestuje, blokira, kritikuje ili odbije da bude lojalna, menja se i način na koji je sistem vidi. Tada više nije odgovorna žena. Tada je politički protivnik.

Granica između "žene" i "naše žene" nije nastala u ovoj kampanji, ali je u njoj postala vidljivija nego ikad. Sa jedne strane su žene koje treba čuvati, sa druge žene od kojih treba čuvati državu. Prve imaju ime, prezime i Instagram nalog na kome se ne plaše. Druge su masa, "blokaderke", "plaćenice", deo tuđeg plana. Vučićeva racionalna žena nije opis birača, nego uslov: racionalna je ona koja zaključi isto što i on.

Do 25. oktobra ostalo je manje od tri nedelje, a poslednje istraživanje NSPM-a Studentskoj listi daje 44,3 odsto, Vučićevoj 41,7. Ako se to potvrdi na biralištima, biće to i dobar test Vučićeve teorije. Moglo bi se ispostaviti da su žene zaista racionalne biračice. Samo što racionalnost ne mora da znači ono što on misli da znači.

IOVANA GLIGORIJEVIĆ



OD ŠATORA DO MITINGA: Žene u kampanji A. Vučića

Foto: Amir Hamzagić / Tanjug

ima pravo da slobodno odluči o rađanju dece i da država roditelje u tome podstiče i pomaže im. Između podsticaja i pritiska postoji razlika, a ona se u Vučićevom govoru nije videla ni tada ni sada. Žene, kako smo tada zaključili u "Vremenu", ponovo niko ništa nije pitao.

Ni resor koji je trebalo da se bavi porodicom nije odmakao od te logike. Ratko Dmitrović, koji ga je vodio u vreme "ženske vlade", za negativan prirodni priraštaj krivio je žene, a ljutio se i na majke koje imaju dvoje dece i "ne žele treće", kao da je reč o javnoj obavezi, a ne o ličnoj odluci. Danas na čelu tog ministarstva sedi žena, a njena najvidljivija poruka u ovoj

nasilje prijavljuju četvrtkom, da bi, dok je muškarac u zadržavanju, mogle da izađu s drugaricama. Vojislav Šešelj je tokom protesta, gostujući na Informer televiziji, o ženama u prvim redovima rekao da je protiv toga da se na žene diže ruka, "al' treba da udara nogama". Dragan J. Vučićević je u programu uživo pokazivao intimne fotografije aktivistkinje Nikoline Sinđelić. Bratislav Gašić je, posle ponižavajuće izjave o novinarki, napredovao do direktora BIA, ministra unutrašnjih poslova i ministra odbrane.

Ništa od ovoga nije izgovorio Vučić niti svaka uvrēda može automatski da se pripiše njemu. Ali sistem koji on

